

EUROOPAN KESKUSPANKKI

EUROOPAN KESKUSPANKIN SUUNTAVIIVAT,

annettu 2 päivänä toukokuuta 2003,

maksutasetta, ulkomaista varallisuutta ja valuuttavarantoasetelmaa koskevista Euroopan keskuspankin tilastovaatimuksista

(EKP/2003/7)

(2003/381/EY)

EUROOPAN KESKUSPANKIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännön ja erityisesti sen 5.1, 12.1 ja 14.3 artiklan,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Voidakseen suorittaa tehtävänsä Euroopan keskuspankkijärjestelmän (EKPJ) on laadittava kattavat ja luotettavat maksutasetta, ulkomaista varallisuutta ja valuuttavarantoa koskevat tilastot, joista ilmenevät tärkeimmät euroalueen rahatalouden tilaan ja valuuttamarkkinoihin vaikuttavat erät.
- (2) Perussäännön 5.1 artiklan ensimmäisessä virkkeessä edellytetään, että EKPJ:n tehtävistä huolehtiakseen Euroopan keskuspankki (EKP) kerää kansallisten keskuspankkien avustuksella tarvittavat tilastotiedot joko muilta toimivaltaisilta viranomaisilta kuin kansallisilta keskuspankeilta tai suoraan taloudellisilta toimijoilta. Perussäännön 5.1 artiklan toisen virkkeen mukaan se toimii tätä varten yhteistyössä yhteisön toimielinten tai laitosten kanssa sekä jäsenvaltioiden tai kolmansien maiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa ja kansainvälisten järjestöjen kanssa. Perussäännön 5.2 artiklassa määrätään, että kansalliset keskuspankit hoitavat, siinä määrin kuin mahdollista, 5.1 artiklassa kuvattuja tehtäviä.
- (3) Muutkin toimivaltaiset viranomaiset kuin kansalliset keskuspankit voivat kerätä tietoja ja/tai laatia tilastoja, joita tarvitaan maksutasetta ja ulkomaista varallisuutta koskevien EKP:n tilastovaatimusten täyttämiseksi. Tästä syystä osa näissä suuntaviivoissa määrättävistä tehtävistä edellyttää yhteistyötä EKP:n tai kansallisten keskuspankkien ja tällaisten toimivaltaisten viranomaisten välillä

perussäännön 5.1 artiklan mukaisesti. Euroopan keskuspankin valtuuksista kerätä tilastotietoja 23 päivänä marraskuuta 1998 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2533/98⁽¹⁾ 4 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on järjestettävä omalta osaltaan tilastotietojen keruu ja tehtävä EKPJ:n kanssa kiinteätä yhteistyötä varmistaakseen perussäännön 5 artiklasta johtuvien velvollisuuksien täyttämisen.

- (4) Osa tarvittavista tilastotiedoista koskee maksutaseen rahoitustasetta, pääomakorvauksia ja ulkomaista varallisuutta, joista eurojärjestelmä on päävastuussa. Voidakseen täyttää veloitteensa avustaa EKP:tä tällä alalla kansallisilla keskuspankeilla olisi oltava tarvittava tilastotieteellinen asiantuntemus erityisesti käsitteiden, menetelmien ja tiedonkeruun, tilastojen laatimisen, analysoinnin ja tiedonsiirron osalta. Irlannissa Central Statistics Office (CSO) kerää ja laatii asianmukaiset tilastotiedot. EKP:n tilastovaatimusten täyttämiseksi Central Bank of Irelandin ja CSO:n on toimittava keskenään yhteistyössä maksutasetta, ulkomaista varallisuutta ja valuuttavarantoasetelmaa koskevista Euroopan keskuspankin tilastovaatimuksista 2 päivänä toukokuuta 2003 annetun suosituksen EKP/2003/8⁽²⁾ mukaisesti. Italiassa Ufficio Italiano dei Cambi on yhdessä Banca d'Italian kanssa vastuussa asianmukaisten tilastotietojen keräämisestä ja laatimisesta.
- (5) Maksutasetta, valuuttavarantoa ja ulkomaista varallisuutta koskevista Euroopan keskuspankin tilastovaatimuksista 11 päivänä toukokuuta 2000 annettujen suuntaviivojen EKP/2000/4⁽³⁾ hyväksymisen jälkeen tilastotietojen vaihto EKPJ:n sisällä on kehittynyt merkittävästi. Tästä syystä suuntaviivat EKP/2000/4 on tarpeen korvata näillä uusilla suuntaviivoilla.

⁽¹⁾ EYVL L 318, 27.11.1998, s. 8.

⁽²⁾ EUVL C 126, 28.5.2003.

⁽³⁾ EYVL L 168, 23.6.2001, s. 25.

- (6) Kuten asetuksessa (EY) N:o 2533/98 todetaan, tietojenkeruujärjestelmien nykyisten rajoitusten vuoksi kustannustehokkuus voi edellyttää, että yhteisvaluutta-alueen alkuvuosina tilastoihin liittyvät EKP:n tietojenantovaatimukset täytetään siirtymäjärjestelyjen avulla. Tämä merkitsee erityisesti sitä, että euroalueen maksutaseen taloustoimista arvopaperisijoituksiin liittyvien pääomakorvausten ja arvopaperisijoitusten virtojen sekä ulkomaisen varallisuusaseman arvopaperisijoitusten varantojen tilastot voidaan laatia käyttämällä taloustoimien kansallisia virta- ja varantotietoja, joissa vastapuolina ovat niin muissa euroalueen jäsenvaltioissa asuvat kuin myös muissa maissa asuvat. Kun otetaan lisäksi huomioon vaikeudet, jotka liittyvät ulkomaiden arvopaperisijoitusten virta- ja kantatietojen sekä arvopaperisijoituksista saatujen ja maksettujen pääomakorvausten virheettömyyden yksilöimiseen, näiden tietojen keräämiseksi koko euroalueelta on kehitetty yhteisiä toimintatapoja, jotka otetaan käyttöön lähivuosina. Arvopaperisijoittamista koskevien tiedonkeruujärjestelmien olisi oltava olla liitteessä VI vahvistetun yhteisen lähestymistavan mukaisia 1.1.2005 mennessä.
- (7) Tietojen toimittaminen euroalueella asuvien tekemistä arvopaperisijoitussuhteita ja/tai -velkoja muuttaneista taloustoimista ja vastaavista varannoista, joissa vastapuolina ovat muissa euroalueen jäsenvaltioissa asuvat, on tarpeen, jotta voitaisiin täyttää arvopaperisijoituksia (ja niihin liittyviä pääomakorvauksia) koskevat EKP:n tilastovaatimukset. Tietoja käytetään laadittaessa koko euroalueen arvopaperisijoitusvirtojen ja -varantojen sekä niihin liittyvien pääomakorvausten tilastoja. Tämä vastaa kansallisia vaatimuksia tai vakiintunutta käytäntöä.
- (8) Kansallisten keskuspankkien käyttöön annetaan keskitetty arvopaperitietokanta (CSDB), jota käytetään tulevaisuudessa moniin eri tarkoituksiin (kuten tilastojen laatimiseen ja tuotantoon sekä talouden, rahoitustilanteen vakauden tai operaatioiden analysointiin). Muutkin toimivaltaiset viranomaiset kuin kansalliset keskuspankit saavat tiedot käyttöönsä, jollei tälle ole lainsäädännössä asetettu rajoituksia. Tästä on apua niiden tuottaessa tietoja euroalueen arvopaperisijoitusvirtoja ja -varantoja koskevien tilastojen laatimista varten. Erityisesti pitäisi olla mahdollista kirjata täsmällisesti euroalueen maksutaseen ja ulkomaisen varallisuusaseman arvopaperisijoitusten velkoja koskevien virtojen ja varantojen sektori-kohtainen erittely, sen jälkeen kun keskitetty arvopaperitietokanta on käytössä.
- (9) Euroalueen maksutaseen, ulkomaisen varallisuuden ja valuuttavarantoasetelman tilastotietojen laadunarviointimenettely olisi mahdollisuuksien mukaan määriteltävä Kansainvälisen valuuttarahaston (IMF) kehittämän laadunarviointimallin (Data Quality Assessment Framework) mukaisesti. Kansallisten keskuspankkien olisi arvioitava toimittamiensa tietojen laatua tarvittaessa yhteistyössä muiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa. Tietojen laadunarviointi perustuu oikea-aikaisuuteen, tarkkuuteen, todentuntuisuuteen, sisäiseen ja ulkoiseen johdonmukaisuuteen ja luotettavuuteen (jolla tässä vaiheessa tarkoitetaan vain 'vakautta' eli sitä, että tarvittavilla korjauksilla on vain vähäinen vaikutus tilastoihin).
- (10) Kansallisten keskuspankkien on toimitettava luottamuksellisia tilastotietoja EKP:lle siinä määrin ja niin yksityiskohtaisesti kuin on tarpeen EKP:n tehtävien suorittamiseksi. Jos luottamukselliseksi ilmoitetut tilastotiedot ovat peräisin muilta toimivaltaisilta viranomaisilta kuin kansallisilta keskuspankeilta, EKP:n olisi käytettävä niitä vain EKP:ään liittyviä tilastointitehtäviä hoitaessaan.
- (11) On tarpeen kehittää menettely, jolla voidaan tehdä teknisiä muutoksia näiden suuntaviivojen liitteisiin tehokkaalla tavalla, edellyttäen, että tällaisilla muutoksilla ei vaikuteta niiden pohjana olevaan käsitteelliseen viitekehykseen eikä lisätä jäsenvaltioissa tietojen antamisesta aiheutuvaa rasitetta. Menettelyä noudatettaessa otetaan huomioon EKP:n tilastokomitean näkemykset. Kansalliset keskuspankit voivat ehdottaa tällaisia teknisiä muutoksia näiden suuntaviivojen liitteisiin tilastokomitean välityksellä.
- (12) Perussäännön 12.1 ja 14.3 artiklan mukaisesti EKP:n suuntaviivat ovat erottamaton osa yhteisön lainsäädäntöä,

ON HYVÄKSYNYT NÄMÄ SUUNTAVIIVAT:

1 artikla

Määritelmät

Näissä suuntaviivoissa tarkoitetaan

- 'rahaliittoon osallistuvalla jäsenvaltiolla' jäsenvaltiota, joka on ottanut käyttöön yhteisen rahan perustamissopimuksen mukaisesti,
- 'jossakin asuvalla' samaa kuin asetuksen (EY) N:o 2533/98 1 artiklassa 'jossakin (...) olevalla',
- 'euroalueella' rahaliittoon osallistuvien jäsenvaltioiden muodostamaa talousaluetta ja EKP:tä. Euroalueen jäsenvaltioihin kuuluvat alueet tai niihin assosioituneet maat luetellaan liitteessä III olevassa taulukossa 5,
- 'eurojärjestelmällä' rahaliittoon osallistuvien jäsenvaltioiden kansallisia keskuspankkeja ja EKP:tä,
- 'ulkomaisilla taloustoimilla' mitä tahansa taloustoimia (virtoja), joilla luodaan tai lisätään euroalueella asuvien ja euroalueen ulkopuolella asuvien välille saamia tai velkoja tai maksetaan niitä takaisin joko kokonaan tai osittain taikka siirretään johonkin kohteeseen liittyvä oikeus niiden välillä.

'Ulkomaisilla varannoilla' tarkoitetaan euroalueen ulkopuolella asuviin kohdistuvien rahoitussuhteiden ja -velkojen varantoja. Ulkomaiset varannot käsittävät myös i) euroalueella asuvien omistamat maa-alueet, kiinteistöt ja muun kiinteän omaisuuden, joka sijaitsee euroalueen ulkopuolella, ja/tai euroalueen ulkopuolella asuvien omistamat maa-alueet, kiinteistöt ja muun kiinteän omaisuuden, joka sijaitsee euroalueella; sekä ii) euroalueella asuvien omistaman monetaarisen kullan ja erityiset nosto-oikeudet (SDR).

Siinä määrin kuin on tarpeen euroalueen maksutaseen arvopaperisijoitusten ja niistä saatujen/maksettujen pääomakorvausten sekä euroalueen ulkomaisen varallisuuden arvopaperisijoitusvarantojen laskemiseksi, käsitteet 'ulkomaiset varannot' ja 'ulkomaiset taloustoimet' sisältävät kuitenkin myös euroalueella asuvien sellaiset taloustoimet ja saamiset ja/tai velat, jotka kohdistuvat muissa euroalueen jäsenvaltioissa asuviin,

- 'valuuttavarannolla' erittäin likvidejä jälkimarkkina- ja luottokelpoisia eurojärjestelmän hallussa olevia muita kuin euromääräisiä saamisia, jotka kohdistuvat euroalueen ulkopuolella asuviin, sekä kultaa, varanto-osuuksia Kansainvälisessä valuuttarahastossa (IMF) ja erityisiä nosto-oikeuksia (SDR),
- 'muilla valuuttamääräisillä saamisilla' i) eurojärjestelmän hallussa olevia muita kuin euromääräisiä saamisia, jotka kohdistuvat euroalueella asuviin; sekä ii) eurojärjestelmän hallussa olevia muita kuin euromääräisiä saamisia, jotka kohdistuvat euroalueen ulkopuolelle eivätkä täytä likvidiyyttä sekä jälkimarkkina- ja luottokelpoisuutta koskevia valuuttavarantoon kuulumisen edellytyksiä,
- 'varantoihin liittyvillä veloilla' eurojärjestelmän lyhyellä aikavälillä erääntyviä ennalta sovitun määräisiä ja ehdollisia nettositoumuksia, jotka ovat samankaltaisia kuin eurojärjestelmän valuuttavaranto ja muut valuuttamääräiset saamiset,
- 'maksutaseella' tilastollista asetelmaa, jossa tarkastelujakson aikana tehdyt ulkomaiset taloustoimet esitetään asianmukaisesti eriteltyinä,
- 'valuuttavarantoasetelmalla' tilastollista asetelmaa, jossa eurojärjestelmän valuuttavaranto, muut valuuttamääräiset saamiset ja varantoihin liittyvät velat tiettyinä päivinä esitetään asianmukaisesti eriteltyinä,
- 'ulkomaisella varallisuudella' vuosittaista asetelmaa, jossa ulkomaisten saamisten ja velkojen varannot tiettyinä päivinä esitetään asianmukaisesti eriteltyinä.

2 artikla

Kansallisten keskuspankkien tilastointivelvollisuudet

1. Kansallisten keskuspankkien on toimitettava EKP:lle ulkomaisia taloustoimia, valuuttavarantoa, muita valuuttamääräisiä saamisia, varantoihin liittyviä velkoja sekä ulkomaisia varantoja koskevat tiedot, joiden perusteella EKP voi laatia euroalueen aggregoidut maksutaseen ja ulkomaisen varallisuuden tilastot sekä valuuttavarantoasetelman.
2. Tietoihin liitetään saatavissa olevat selvitykset yksittäisistä merkittävistä tapahtumista ja korjausten syistä, jos tällaisten yksittäisten merkittävien tapahtumien ja korjausten aiheuttamat muutokset tilastoissa ovat huomattavia tai jos EKP esittää tätä koskevan pyynnön.
3. Tarvittavat tilastotiedot on toimitettava EKP:lle näiden suuntaviivojen liitteissä I, II ja III kuvatulla tavalla; liitteet perustuvat tällä hetkellä noudatettaviin kansainvälisiin suosituksiin ja erityisesti Kansainvälisen valuuttarahaston maksutasekäsikirjan viidenteen painokseen (IMF Balance of Payments Manual). Tarvittavat arvopaperisijoitusten velkoja koskevien taloustoimien virtoihin ja varantoihin liittyvät tiedot eritellään euro-

alueella asuvan liikkeeseenlaskijan sektorin mukaan liitteessä I olevissa 1.1, 1.2 ja 3 osassa sekä liitteessä II olevissa taulukoissa 1, 2 ja 4 esitetyllä tavalla 1.7.2005 alkaen; jos CSDB-järjestelmä ei ole käytettävissä 31.3.2004 mennessä, määräaika on 15 kuukautta siitä päivästä, jona tilastokomitea ilmoittaa EKP:n neuvostolle sen olevan käytettävissä.

4. Maksutasetta koskevat tilastotiedot on toimitettava kuukausittain ja neljännesvuosittain. Valuuttavarantoasetelman tiedot on toimitettava tarkastelun kohteena olevan kuukauden lopussa. Ulkomaista varallisuutta koskevat tiedot on toimitettava tarkastelun kohteena olevan vuoden lopussa.

5. Arvopaperisijoituksia koskevien tiedonkeruujärjestelmien on 1.1.2005 alkaen oltava sellaisen mallin mukaisia, jota on liitteessä VI esitetyn taulukon mukaisesti pidettävä ainakin "hyväksyttävänä". Jos kansalliset keskuspankit eivät kykene noudattamaan tätä määräaika, niiden on laadittava kesäkuun 2003 loppuun mennessä yhdessä EKP:n kanssa aikataulu, jonka mukaisesti ne noudattavat tätä yhteistä lähestymistapaa.

3 artikla

Oikea-aikaisuus

1. Euroalueen kuukausittaista maksutasetta koskevat tiedot on toimitettava EKP:lle viimeistään 30. pankkipäivänä (työajan loppuun mennessä) sen kuukauden päättymisestä, jota tiedot koskevat.
2. Euroalueen maksutaseen yksityiskohtainen neljännesvuosittainen erittely on toimitettava EKP:lle kolmen kuukauden kuluessa sen vuosineljänneksen päättymisestä, jota tiedot koskevat.
3. Valuuttavarantoasetelman tiedot on toimitettava EKP:lle kolmen viikon kuluessa sen kuukauden päättymisestä, jota tiedot koskevat.
4. Ulkomaista varallisuutta koskevat tiedot on toimitettava EKP:lle yhdeksän kuukauden kuluessa sen vuoden päättymisestä, jota tiedot koskevat.
5. Euroalueen maksutasetta ja ulkomaista varallisuutta koskevat korjaukset on toimitettava EKP:lle liitteessä IV vahvistetun aikataulun mukaisesti.
6. Kansallinen tiedonkeruu on järjestettävä siten, että näissä toimitusajoissa pysytään.

4 artikla

Yhteistyö muiden toimivaltaisten viranomaisten kuin kansallisten keskuspankkien kanssa

1. Jos 2 artiklassa kuvatut tiedot ovat osittain tai kokonaan peräisin muilta toimivaltaisilta viranomaisilta kuin kansallisilta keskuspankeilta, kansalliset keskuspankit ottavat näiden viranomaisten kanssa käyttöön tarkoituksenmukaisia yhteistyömuotoja, jotta kyetään luomaan pysyvä tiedonsiirtojärjestelmä, joka täyttää erityisesti tiedon laatua koskevat EKP:n ohjeet ja kaikki muut näissä suuntaviivoissa asetetut vaatimukset, jollei samaa lopputulosta ole jo saavutettu kansallisen lainsäädännön avulla.

2. Maksutaseen rahoitustaseen, pääomakorvausten ja ulkomaisen varallisuuden osalta kansalliset keskuspankit vastaavat siitä, että käsitteitä, menetelmiä ja tiedonkeruuta, tilastojen laatimista, analysointia ja tiedonsiirtoa ylläpidetään ja kehitetään.

3. Jos luottamuksellisiksi ilmoitetut tilastotiedot ovat peräisin muilta toimivaltaisilta viranomaisilta kuin kansallisilta keskuspankeilta, EKP käyttää tällaisia tietoja vain EKPJ:ään liittyviä tilastointitehtäviä hoitaessaan, jollei yksilöitävissä oleva tiedonantaja tai muu tiedot toimittanut oikeushenkilö taikka luonnollinen henkilö, yksikkö tai sivukonttori ole nimenomaisesti antanut suostumustaan siihen, että tällaisia tietoja käytetään muihin tarkoituksiin.

5 artikla

Toimitustapa

Tarvittavat tilastotiedot on toimitettava EKP:lle sellaisessa muodossa, että ne täyttävät näiden suuntaviivojen liitteessä IV esitetyt vaatimukset.

6 artikla

Tilastotietojen laatu

1. Kansallisten keskuspankkien on, tarvittaessa yhteistyössä 4 artiklassa mainittujen muiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa, valvottava ja arvioitava EKP:lle toimitettavien tilastotietojen laatua, sanotun kuitenkaan rajoittamatta näiden suuntaviivojen liitteessä V määriteltyjä EKP:n seurantatehtäviä. EKP arvioi samalla tavoin tietoja, jotka liittyvät euroalueen maksutaseen ja ulkomaisen varallisuuden tilastoihin sekä valuuttavarantoon. Arviointi suoritetaan viivytyksettä. EKP:n johtokunta esittää EKP:n neuvostolle vuosittain kertomuksen tietojen laadusta.

2. EKP:n suorittamaan tilastotietojen laadunvalvontaan saattaa kuulua näihin tietoihin tehtyjen korjausten tarkastelu, jonka avulla pyritään ensinnäkin saamaan uusimmat arviot

mukaan tilastotietoihin ja tällä tavoin parantamaan tilastotietojen laatua; toiseksi pyritään takaamaan, että eri tilastointitajuuksilla laaditut maksutase-erät ovat mahdollisimman tarkoin keskenään yhdenmukaiset.

7 artikla

Yksinkertaistettu muutosmenettely

EKP:n johtokunta voi tehdä teknisiä muutoksia näiden suuntaviivojen liitteisiin tilastokomiteaa kuultuaan, edellyttäen, että tällaisilla muutoksilla ei vaikuteta niiden pohjana olevaan käsitteelliseen viitekehukseen eikä lisätä jäsenvaltioissa tietojen antamisesta aiheutuvaa rasitetta.

8 artikla

Kumoaminen

Kumotaan suuntaviivat EKP/2000/4.

9 artikla

Loppusäännökset

1. Nämä suuntaviivat on osoitettu rahaliittoon osallistuvien jäsenvaltioiden kansallisille keskuspankeille.
2. Nämä suuntaviivat tulevat voimaan 1 päivänä kesäkuuta 2003.
3. Nämä suuntaviivat julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Tehty Frankfurt am Mainissa 2 päivänä toukokuuta 2003.

EKP:n neuvoston puolesta

Willem F. DUISENBERG

LIITE I

EUROOPAN KESKUSPANKIN TILASTOVAATIMUKSET

1. Maksutasetilastot

Euroopan keskuspankki (EKP) edellyttää, että maksutasetilastotiedot toimitetaan kahdella eri raportointitiheydellä eli kuukausittain ja neljännesvuosittain vastaavanpituisilta kalenterijaksoilta. Vuositason tiedot kootaan laskemalla yhteen jäsenvaltioiden kyseiseltä vuodelta ilmoittamat neljännesvuositason tiedot. Maksutasetilastojen on oltava mahdollisimman yhdenmukaisia muiden rahapolitiikan harjoittamista varten toimitettavien tilastotietojen kanssa.

1.1 Maksutaseen kuukausittaiset tilastot

Tavoite

Tavoitteena on laatia euroalueen kuukausittainen maksutase, josta ilmenevät tärkeimmät rahatalouden tilaan ja valuuttamarkkinoihin vaikuttavat erät (ks. liitteessä II oleva taulukko 1).

Vaatimukset

On tärkeää, että tilastotiedot soveltuvat käytettäväksi euroalueen maksutaseen laskennassa.

Koska kuukausittaisten maksutasetietojen toimitusaika on lyhyt ja tiedot ovat hyvin pitkälle aggregoituja ja koska tietoja käytetään rahapolitiikan harjoittamisessa ja valuuttaoperaatioissa, EKP sallii pakottavissa tapauksissa joitakin poikkeamia kansainvälisistä suosituksista (ks. näiden suuntaviivojen 2 artiklan 3 kohta). Kirjaamiskäytännön ei tarvitse olla täysin suoriteperusteinen. Euroalueen jäsenvaltioiden kansalliset keskuspankit voivat EKP:n kanssa niin sovittuaan toimittaa vaihtotase- ja rahoitustasetiedot kassaperusteisina. EKP hyväksyy myös ennusteet tai alustavat tiedot, jos muunlaisia tietoja ei voida toimittaa määräajan kuluessa.

Kussakin pääerässä vaaditaan erittely saamisiin ja velkoihin (tai vaihtotaseen erien osalta tuloihin ja menoihin). Yleisesti ottaen tästä seuraa, että kansallisten keskuspankkien on eriteltävä ulkomaiset taloustoimet niihin, jotka kohdistuvat muissa euroalueen jäsenvaltioissa asuviin, ja niihin, jotka kohdistuvat euroalueen ulkopuolelle. Näiden erittelyjen on oltava keskenään yhdenmukaisia.

Kun euroalueen jäsenvaltioiden määrässä tapahtuu muutoksia, kansallisten keskuspankkien on muutettava euroalueen maiden kokoonpanon määritelmää siitä päivästä lukien, jona muutos tapahtuu. Aikaisemmilta ja uusilta euroalueen jäsenvaltioilta pyydetään niiden luotettavimmat arviot laajentunutta euroaluetta koskevista historiatiedoista.

Jotta euroalueen arvopaperisijoituksia koskevien kuukausittaisten tietojen aggregointi olisi mielekästä, on erotettava toisistaan euroalueella asuvien liikkeeseen laskemia arvopapereita koskevat taloustoimet ja euroalueen ulkopuolella asuvien liikkeeseen laskemia arvopapereita koskevat taloustoimet. Euroalueen arvopaperisijoitusten saamisissa nettomääräisiä taloustoimia koskevat tilastotiedot lasketaan aggregoimalla ilmoitetut euroalueen ulkopuolella asuvien liikkeeseen laskemiin arvopapereihin kohdistuvat nettomääräiset taloustoimet. Euroalueen arvopaperisijoitusten veloissa nettomääräisiä taloustoimia koskevat tilastotiedot saadaan laskemalla yhteen kotimaisten yhteenlaskettujen velkojen taloustoimet nettomääräisinä ja euroalueella asuvien liikkeeseen laskemiin ja ostamiin arvopapereihin kohdistuvat taloustoimet nettomääräisinä.

Arvopaperisijoituksista saatuihin ja niistä maksettuihin pääomakorvauksiin sovelletaan vastaavia tilastovaatimuksia ja aggregaattien laskutapaa.

Maksutasetilastojen rahataloudellisen esityksen laatimista varten kansallisten keskuspankkien edellytetään toimittavan tiedot eriteltyinä institutionaalisen sektorin mukaan. Kuukausimaksutaseen yhteydessä käytetään seuraavaa sektori-kohtaista erittelyä:

- suorat sijoitukset: i) rahalaitokset (pl. keskuspankit); ja ii) muut kuin rahalaitokset;
- arvopaperisijoitusten saamiset: i) rahaviranomaiset; ii) rahalaitokset (pl. keskuspankit); ja iii) muut kuin rahalaitokset;
- muut sijoitukset: i) rahaviranomaiset; ii) rahalaitokset (pl. keskuspankit); iii) julkisyhteisöt; ja iv) muut sektorit.

Kansallisten keskuspankkien edellytetään sellaista maksutaseen sektorikohtaista erittelyä varten, joka mahdollistaa maksutaseen rahataloudellisen esityksen laatimisen, toimittavan näiden suuntaviivojen 2 artiklan 5 kohdassa asetussa määräajassa tiedot euroalueella asuvien liikkeeseen laskemien arvopaperisijoitusten nettomääräisistä taloustoimista eriteltyinä sen institutionaalisen sektorin mukaan, johon liikkeeseenlaskija kuuluu. Lisäksi arvopaperisijoitusten velat eritellään kotimaisen liikkeeseenlaskijan institutionaalisen sektorin mukaan.

Euroalueen arvopaperisijoitusten velkoja koskeviin nettomääriisiin taloustoimiin liittyvät sektoreittain jaotellut tilastot laaditaan tämän jälkeen laskemalla yhteen asianomaisen sektorin kotimaiset yhteenlasketut velat nettomääräisinä ja vastaavat euroalueella asuvien liikkeeseen laskemien ja ostamien arvopapereiden taloustoimet nettomääräisinä.

1.2 Neljännesvuosittaiset maksutasetilastot

Tavoite

Euroalueen neljännesvuosimaksutaseen tarkoituksena on antaa yksityiskohtaisempia tietoja ulkomaisten taloustoimien tarkempaa analyysiä varten. Näistä tilastoista saadaan tietoja erityisesti rahoitustasetta sekä Euroopan yhteisöjen komission (Eurostat) kanssa yhteistyössä julkaistavaa yhteistä EU:n/euroalueen maksutasetta varten.

Vaatimukset

Neljännesvuosittaiset maksutasetilastot ovat mahdollisimman tarkoin kansainvälisten suositusten mukaisia (ks. näiden suuntaviivojen 2 artiklan 3 kohta). Vaadittava neljännesvuosittaisten tilastotietojen erittely on esitetty liitteen II taulukossa 2. Pääomansiirtoja ja rahoitustasetta koskevat yhdenmukaistetut käsitteet ja määritelmät on esitetty liitteessä III.

Neljännesvuosittaisen vaihtotaseen erittely on samankaltainen kuin kuukausittaisen vaihtotaseen. Tuotannon tekijäkorvaukset on tarpeen eritellä tarkemmin neljännesvuosittain.

Rahoitustaseessa EKP soveltaa yksinkertaistettua versiota Kansainvälisen valuuttarahaston (IMF) maksutasekäsikirjan viidennen painoksen (Balance of Payments Manual; jäljempänä 'BPM5') vaatimuksista "muiden sijoitusten" erän osalta. Yksinkertaistaminen tarkoittaa mm. sitä, että taseen kummaltakin puolelta on poistettu erittely lainoihin ja talletuksiin sekä maturiteettierittely. Myös erittelyn esitystapaa on muutettu (ts. sektorit ovat etusijalla). Tämä sektorierittely on BPM5:n mukainen mutta ei kuitenkaan täysin samanlainen, sillä BPM5:n erittelyssä instrumentit ovat etusijalla.

Kansallisten keskuspankkien edellytetään erittelevän neljännesvuosittaisessa maksutasetilastossa muihin euroalueen jäsenvaltioihin kohdistuvat taloustoimet ja kaikki muut ulkomaiset taloustoimet. Kuten kuukausittaisissa tilastoissa, myös neljännesvuosittaisissa arvopaperisijoitukset on eriteltävä toisaalta euroalueella asuvien liikkeeseen laskemia arvopapereita koskeviin ja toisaalta euroalueen ulkopuolella asuvien liikkeeseen laskemia arvopapereita koskeviin taloustoimiin. Euroalueen arvopaperisijoitusten saamisissa nettomääräisiä taloustoimia koskevat tilastot laaditaan laskemalla yhteen euroalueen ulkopuolella asuvien liikkeeseen laskemia arvopapereita koskevat ilmoitetut nettomääräiset taloustoimet. Euroalueen arvopaperisijoitusten veloissa nettomääräiset taloustoimet laaditaan laskemalla yhteen kotimaisten velkojen yhteismäärään liittyvät nettomääräiset taloustoimet ja euroalueella asuvien liikkeen laskemiin ja ostamiin arvopapereihin liittyvät nettomääräiset taloustoimet.

Arvopaperisijoituksista saatuihin ja niistä maksettuihin pääomakorvauksiin sovelletaan vastaavia raportointivaatimuksia ja aggregaattien laatimismenetelmää.

Suorien investointien osalta kansallisten keskuspankkien edellytetään toimittavan neljännesvuosittain sektorikohtainen erittely "rahalaitokset (pl. keskuspankit) / muut kuin rahalaitokset". Erien "arvopaperisijoitusten saamiset" ja "muut sijoitukset" osalta institutionaalisen sektorin mukainen erittely noudattaa IMF:n standardijakoa, johon kuuluvat i) rahaviranomaiset; ii) rahalaitokset (pl. keskuspankit); iii) julkisyhteisöt; ja iv) muut sektorit.

Euroalueen arvopaperisijoitusten velkoihin liittyvien nettomääräisten taloustoimien tilastojen laatimiseksi euroalueella asuvien liikkeeseenlaskijoiden sektorin mukaan neljännesvuosittaisia tietoja koskevat vaatimukset ovat samat kuin kuukausimaksutaseen osalta.

Pääomakorvaukset edellytetään suoriteperusteisesti euroalueen neljännesvuosittaisesta maksutasetta varten. Kansantalouden tilinpidon kansainvälistä suositusta noudattaen BPM5:ssä suositellaan, että korot kirjattaisiin suoriteperusteisesti. Tämän suosituksen noudattaminen vaikuttaa sekä vaihtotaseeseen (pääomakorvauksiin) että rahoitustaseeseen.

2. Valuuttavarantoasetelma

Tavoite

Tavoitteena on laatia kuukausittain esitys kansallisten keskuspankkien ja EKP:n valuuttavarannosta, muista valuuttamääräisistä saamisista ja varantoihin liittyvistä veloista noudattaen IMF:n ja Kansainvälisen järjestelypankin (BIS) yhteistä valuuttavarannon ja valuuttamääräisen likviditeetin raportointimallia. Nämä tiedot täydentävät euroalueen maksutaseeseen ja ulkomaista varallisuutta koskeviin tilastoihin sisältyviä valuuttavarantotietoja.

Vaatimukset

Euroalueen valuuttavaranto koostuu erittäin likvideistä, jälkimarkkina- ja luottokelpoisista EKP:n hallussa olevista saamisista ja euroalueen kansallisten keskuspankkien hallussa olevista saamisista, jotka kohdistuvat euroalueen ulkopuolella asuviin ja ovat valuuttamääräisiä (eli muita kuin euromääräisiä), sekä kullasta, varanto-osuuksista IMF:ssä ja erityisistä nosto-oikeuksista (SDR). Niihin saattaa sisältyä johdannaissopimusten varantoja. Valuuttavaranto lasketaan bruttoperusteisena eikä siihen liittyviä velkoja nettouteta. Kansallisilta keskuspankeilta edellytettujen tietojen erittely on esitetty liitteessä II olevan taulukon 3 osassa I.A.

Eurojärjestelmän valuuttamääräiset saamiset, jotka eivät ole tämän määritelmän mukaisia eli i) euroalueella asuviin kohdistuvat saamiset, sekä ii) euroalueen ulkopuolella asuviin kohdistuvat saamiset, jotka eivät täytä likvidiyyttä sekä jälkimarkkina- ja luottokelpoisuutta koskevia valuuttavarantoon kuulumisen edellytyksiä, sisältyvät kansainvälistä valuuttavarantoa koskevan tilaston erään "muut valuuttamääräiset saamiset" (liite II, taulukon 3 osa I.B).

Euromääräisiä saamia euroalueen ulkopuolella asuvilta ja euroalueen jäsenvaltioiden hallussa pitämiä valuuttamääräisiä saamia ei pidetä valuuttavarantona; tällaiset määrät kirjataan "muihin sijoituksiin", jos ne kuvaavat saamia euroalueen ulkopuolelta.

Lisäksi liitteen II taulukon 3 osissa II, III ja IV esitetään tiedot eurojärjestelmän valuuttavarantoon ja muihin valuuttamääräisiin saamiin liittyvistä ennalta sovitun määräisistä ja ehdollisista nettositoumuksista lyhyellä aikavälillä eli niin sanotuista "valuuttavarantoon liittyvistä veloista".

3. Ulkomaista varallisuutta koskevat tilastot

Tavoite

Tavoitteena on laatia koko euroalueen ulkomainen nettovarallisuuslaskelma rahapolitiikan ja valuuttamarkkinoiden analysointia varten. Näitä tilastotietoja voidaan käyttää apuna myös maksutaseen virtatietojen laadinnassa.

Vaatimukset

EKP edellyttää ulkomaista varallisuutta koskevista tilastoista kalenterivuoden lopun varantotietoja.

Ulkomaista varallisuutta koskevat tilastotiedot ovat mahdollisimman tarkoin kansainvälisten suositusten mukaisia (ks. näiden suuntaviivojen 2 artiklan 3 kohta). EKP laskee koko euroalueen ulkomaisen varallisuuden kokonaisuutena. Euroalueen ulkomaisen varallisuuden erittely on esitetty liitteessä II olevassa taulukossa 4.

EKP saattaa edellyttää neljännesvuosittain raportoitavaksi tiettyjä eriä, joilla on erityistä merkitystä rahapolitiikan harjoittamisen kannalta; erityisesti tämä koskee sellaisia muiden sijoitusten eriä, jotka ilmoitetaan tällä hetkellä BIS:lle sen kansainvälistä pankkitoimintaa koskevia tilastoja varten.

Ulkomaisesta varallisuudesta käyvät ilmi varantotiedot tarkasteluajanjakson lopussa arvostettuina jakson lopun hintoihin. Varantojen arvon muutokset voivat johtua seuraavista seikoista. Ensinnäkin osa varannon arvon muutoksesta tarkasteluajanjaksona johtuu taloustoimista, jotka on kirjattu maksutaseeseen. Toiseksi osa tietyn jakson alun ja lopun välisistä varantotietojen muutoksista johtuu saamisten ja velkojen hintojen muutoksesta. Kolmanneksi, jos varannot on kirjattu muiden valuuttojen kuin ulkomaisen varallisuuden laadintavaluutan määräisinä, myös valuuttakurssien muutokset muihin valuuttoihin nähden vaikuttavat näiden varantojen arvoon. Muista kuin edellä mainituista syistä johtuvia muutoksia varannon arvossa pidetään muina arvostuserinä.

Euroalueen virta- ja varantotietojen asianmukainen yhteensovittaminen edellyttää, että hinnoista, valuuttakurssien muutoksista ja muista arvostuseristä johtuvat arvonmuutokset esitetään erikseen.

Ulkomaisen varallisuuden sisällön olisi vastattava mahdollisimman tarkoin neljännesvuosimaksutaseen virtatietoja. Käsitteet, määritelmät ja erittelyt ovat niin ikään vastaavanlaiset kuin neljännesvuosimaksutaseessa. Ulkomaista varallisuutta koskevien tietojen pitäisi mahdollisimman pitkälle vastata muita tilastoja, kuten raha- ja pankkitilastoja, rahoitustilinpitoa sekä kansantalouden tilinpitoa.

Kuten kuukausi- ja neljännesvuosimaksutaseen osalta, kansallisten keskuspankkien edellytetään erittelevän ulkomaista varallisuutta koskevissa tilastoissaan saamiset rahaliittoon osallistuvista jäsenvaltioista ja kaikki muut ulkomaiset varannot. Arvopaperisijoitusten osalta edellytetään erittelyä hallussa oleviin euroalueella asuvien liikkeeseen laskemiin arvopapereihin ja hallussa oleviin euroalueen ulkopuolella asuvien liikkeeseen laskemiin arvopapereihin. Euroalueen arvopaperisijoitusten nettosaamia koskevat tilastot laaditaan aggregoimalla ilmoitetut euroalueen ulkopuolella asuvien liikkeeseen laskemiin arvopapereihin liittyvät nettosaamiset. Euroalueen arvopaperisijoitusten nettovelkoja koskevat tilastot laaditaan aggregoimalla kotimaiset yhteenlasketut velat nettomääräisinä ja hallussa olevat euroalueella asuvien liikkeeseen laskemat ja ostamat arvopaperit nettomääräisinä.

Kansalliset keskuspankit ilmoittavat vuositasolla varannot saman sektorikohtaisen erittelyn mukaisesti "suorien sijoitusten", "arvopaperisijoitusten saamisten" ja "muiden sijoitusten" osalta kuin neljännesvuosimaksutaseen virtatietojen yhteydessä.

Jotta EKP kykenisi laatimaan sektorikohtaisen erittelyn euroalueen arvopaperisijoitusten nettoveloista, kansallisille keskuspankeille asetetaan samat vaatimukset ulkomaista varallisuutta koskevien tietojen osalta kuin maksutaseen virtatietojenkin osalta, tämän kuitenkin rajoittamatta näiden suuntaviivojen 2 artiklan 5 kohdan säännöksiä.

Arvopaperisijoitusten saamiset ja velat ulkomaisessa varallisuusasemassa laaditaan yksinomaan varantotiedoista.

LIITE II

VAADITTAVAT ERITTELYT

Taulukko 1

Euroalueen maksutaseen kuukausittaiset erät

	Tulot	Menot	Netto
I Vaihtotase			
<i>Tavarat</i>	extra	extra	extra
<i>Palvelut</i>	extra	extra	extra
<i>Tuotannon tekijäkorvaukset</i>			
<i>Palkansaajakorvaukset</i>	extra	extra	extra
<i>Pääomakorvaukset</i>			
— suorat sijoitukset	extra	extra	extra
— arvopaperisijoitukset	extra		kansalliset
— muut sijoitukset	extra	extra	extra
<i>Tulonsiirrot</i>	extra	extra	extra
II Pääomansiirrot	extra	extra	extra
	Saamisten muutos	Velkojen muutos	Netto
III Rahoitustase			
<i>Suorat sijoitukset</i>			extra
<i>Ulkomaille</i>			extra
— oma pääoma			extra
i) rahalaitokset (pl. keskuspankit)			extra
ii) muut kuin rahalaitokset			extra
— uudelleen sijoitetut voitot			extra
i) rahalaitokset (pl. keskuspankit)			extra
ii) muut kuin rahalaitokset			extra
— muu pääoma			extra
i) rahalaitokset (pl. keskuspankit)			extra
ii) muut kuin rahalaitokset			extra
<i>Tilastoivaan maahan</i>			extra
— oma pääoma			extra
i) rahalaitokset (pl. keskuspankit)			extra
ii) muut kuin rahalaitokset			extra
— uudelleen sijoitetut voitot			extra
i) rahalaitokset (pl. keskuspankit)			extra
ii) muut kuin rahalaitokset			extra
— muu pääoma			extra
i) rahalaitokset (pl. keskuspankit)			extra
ii) muut kuin rahalaitokset			extra
<i>Arvopaperisijoitukset</i>	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽¹⁾	kansalliset ⁽²⁾	
<i>Osakkeet</i>	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽¹⁾	kansalliset ⁽²⁾	
i) rahaviranomaiset	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽³⁾	—	
ii) rahalaitokset (pl. keskuspankit)	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽³⁾	kansalliset ⁽²⁾	
iii) muut kuin rahalaitokset	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽³⁾	kansalliset ⁽²⁾	

	Saamisten muutos	Velkojen muutos	Netto
Velkapaperit	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽¹⁾	kansalliset ⁽²⁾	
— joukkolainat	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽¹⁾	kansalliset ⁽²⁾	
i) rahaviranomaiset	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽³⁾	—	
ii) rahalaitokset (pl. keskuspankit)	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽³⁾	kansalliset ⁽²⁾	
iii) muut kuin rahalaitokset	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽³⁾	kansalliset ⁽²⁾	
— rahamarkkinapaperit	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽¹⁾	kansalliset ⁽²⁾	
i) rahaviranomaiset	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽³⁾	—	
ii) rahalaitokset (pl. keskuspankit)	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽³⁾	kansalliset ⁽²⁾	
iii) muut kuin rahalaitokset	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽³⁾	kansalliset ⁽²⁾	
<i>Johdannaiset</i>			kansalliset
<i>Muut sijoitukset</i>	extra	extra	extra
Rahaviranomaiset	extra	extra	
Julkisyhteisöt	extra	extra	
Rahalaitokset (pl. keskuspankit)	extra	extra	
— Lyhytaikaiset sijoitukset	extra	extra	
— Pitkäaikaiset sijoitukset	extra	extra	
Muut sektorit	extra	extra	
<i>Valuuttavaranto</i>	extra		

"extra": tarkoittaa euroalueen ulkopuolella asuviin kohdistuvia taloustoimia (arvopaperisijoitusten saamisten ja pääomakorvausten yhteydessä se tarkoittaa liikkeeseenlaskijoiden kotimaata).

"intra": tarkoittaa ulkomaisia taloustoimia euroalueen sisällä.

"kansalliset": tarkoittaa kaikkia jossain rahaliittoon osallistuvassa jäsenvaltiossa asuvien suorittamia ulkomaisia taloustoimia (käytetään vain arvopaperisijoitusten velkojen ja johdannaisten nettosaldoon yhteydessä).

⁽¹⁾ Erittely euroalueella asuvien haltijoiden mukaan.

⁽²⁾ Erittely kotimaassa asuvien liikkeeseenlaskijoiden mukaan.

⁽³⁾ Erittely euroalueella asuvien liikkeeseenlaskijoiden mukaan.

Taulukko 2

Euroalueen neljännesvuosimaksutase

	Tulot	Menot	Netto
I Vaihtotase			
<i>Tavarat</i>	extra	extra	extra
<i>Palvelut</i>	extra	extra	extra
<i>Tuotannon tekijäkorvaukset</i>			
<i>Palkansaajakorvaukset</i>	extra	extra	extra
<i>Pääomakorvaukset</i>			
— suorat sijoitukset	extra	extra	extra
— osingot ja uudelleen sijoitetut voitot	extra	extra	extra
— korot	extra	extra	extra
— Arvopaperisijoitukset	extra		kansalliset
— osingot	extra		kansalliset
— korot	extra		kansalliset
— joukkolainat	extra		kansalliset
— rahamarkkinapaperit	extra		kansalliset
— muut sijoitukset	extra	extra	extra
<i>Tulonsiirrot</i>	extra	extra	extra
II Pääomansiirrot	extra	extra	extra
	Saamisten muutos	Velkojen muutos	Netto
III Rahoitustase			
<i>Suorat sijoitukset</i>			extra
<i>Ulkomaille</i>			extra
— oma pääoma			extra
i) rahalaitokset (pl. keskuspankit)			extra
ii) muut kuin rahalaitokset			extra
— uudelleen sijoitetut voitot			extra
i) rahalaitokset (pl. keskuspankit)			extra
ii) muut kuin rahalaitokset			extra
— muu pääoma			extra
i) rahalaitokset (pl. keskuspankit)			extra
ii) muut kuin rahalaitokset			extra
<i>Tilastoivaan maahan</i>			extra
— oma pääoma			extra
i) Rahalaitokset (pl. keskuspankit)			extra
ii) muut kuin rahalaitokset			extra
— uudelleen sijoitetut voitot			extra
i) rahalaitokset (pl. keskuspankit)			extra
ii) muut kuin rahalaitokset			extra

	Saamisten muutos	Velkojen muutos	Netto
— muu pääoma			extra
i) rahalaitokset (pl. keskuspankit)			extra
ii) muut kuin rahalaitokset			extra
<i>Arvopaperisijoitukset</i>	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽¹⁾	kansalliset ⁽¹⁾	
Osakkeet	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽¹⁾	kansalliset ⁽²⁾	
i) rahaviranomaiset	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽³⁾	—	
ii) julkisyhteisöt	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽³⁾	—	
iii) rahalaitokset (pl. keskuspankit)	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽³⁾	kansalliset ⁽²⁾	
iv) muut sektorit	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽³⁾	kansalliset ⁽²⁾	
Velkapaperit	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽¹⁾	kansalliset ⁽²⁾	
— joukkolainat	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽¹⁾	kansalliset ⁽²⁾	
i) rahaviranomaiset	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽³⁾	kansalliset ⁽²⁾	
ii) julkisyhteisöt	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽³⁾	kansalliset ⁽²⁾	
iii) rahalaitokset (pl. keskuspankit)	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽³⁾	kansalliset ⁽²⁾	
iv) muut sektorit	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽³⁾	kansalliset ⁽²⁾	
— rahamarkkinapaperit	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽¹⁾	kansalliset ⁽²⁾	
i) rahaviranomaiset	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽³⁾	kansalliset ⁽²⁾	
ii) julkisyhteisöt	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽³⁾	kansalliset ⁽²⁾	
iii) rahalaitokset (pl. keskuspankit)	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽³⁾	kansalliset ⁽²⁾	
iv) muut sektorit	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽³⁾	kansalliset ⁽²⁾	
<i>Johdannaiset</i>			kansalliset
i) rahaviranomaiset			kansalliset
ii) julkisyhteisöt			kansalliset
iii) rahalaitokset (pl. keskuspankit)			kansalliset
iv) muut sektorit			kansalliset
<i>Muut sijoitukset</i>	extra	extra	extra
i) rahaviranomaiset	extra	extra	
— lainat / käteinen ja talletukset	extra	extra	
— muut saamiset/velat	extra	extra	
ii) julkisyhteisöt	extra	extra	
— kauppaluotot	extra	extra	
— lainat / käteinen ja talletukset	extra	extra	
— muut saamiset/velat	extra	extra	
iii) rahalaitokset (pl. keskuspankit)	extra	extra	
— lainat / käteinen ja talletukset	extra	extra	
— muut saamiset/velat	extra	extra	
iv) muut sektorit	extra	extra	
— kauppaluotot	extra	extra	
— lainat / käteinen ja talletukset	extra	extra	
— muut saamiset/velat	extra	extra	

	Saamisten muutos	Velkojen muutos	Netto
<i>Valuuttavaranto</i>	extra		
Monetaarinen kulta	extra		
Erityiset nosto-oikeudet	extra		
Varanto-osuus Kansainvälisessä valuuttarahastossa (IMF)	extra		
Valuuttasaamiset	extra		
— käteisvaluutat ja talletukset	extra		
— rahaviranomaiset	extra		
— rahalaitokset (pl. keskuspankit)	extra		
— arvopaperit	extra		
— osakkeet	extra		
— joukkolainat	extra		
— rahamarkkinapaperit	extra		
— Johdannaiset	extra		
Muut saamiset	extra		

"extra": tarkoittaa euroalueen ulkopuolella asuviin kohdistuvia taloustoimia (arvopaperisijoitusten saamisten ja pääomakorvausten yhteydessä se tarkoittaa liikkeeseenlaskijoiden kotimaata).

"intra": tarkoittaa ulkomaisia taloustoimia euroalueen sisällä.

"kansalliset": tarkoittaa kaikkia jossain rahaliittoon osallistuvassa jäsenvaltiossa asuvien suorittamia ulkomaisia.

(¹) Erittely euroalueella asuvien haltijoiden mukaan.

(²) Erittely kotimaassa asuvien liikkeeseenlaskijoiden mukaan.

(³) Erittely euroalueella asuvien liikkeeseenlaskijoiden mukaan.

III Valuuttamääräisiin saamisiin vaikuttavat ehdolliset nettositoumukset lyhyellä aikavälillä (nimellisarvoon)

	Yhteensä	Erittely maturiteeteittain (jäljellä oleva maturiteetti)		
		Enintään kuukauden	Yli kuukauden mutta enin- tään kolme kuukautta	Yli kolme kuukauden mutta enin- tään kolme
1. Ehdolliset valuuttamääräiset velkasitoumukset				
a) vuoden kuluessa erääntyvien lainojen vakuuksina olevat takaukset				
b) muut vastuusitoumukset				
2. Optioita sisältävät valuuttamääräiset arvopaperit (joukkolainat, jotka sisältävät myyntioption)				
3.1. Nostamattomat ehdoitta käytössä olevat luottolimiitit, joiden myöntäjänä ovat				
a) muut kansalliset rahaviranomaiset, BIS, IMF ja muut kansainväliset organisaatiot				
— muut kansalliset rahaviranomaiset (+)				
— BIS (+)				
— IMF (+)				
b) pankit ja muut rahoituslaitokset, joiden päätoimipaikka on tilastoivassa maassa (+)				
c) pankit ja muut rahoituslaitokset, joiden päätoimipaikka on muualla kuin tilastoivassa maassa (+)				
3.2. Nostamattomat ehdoitta käytössä olevat luottolimiitit, jotka on myönnetty				
a) muille kansallisille rahaviranomaisille, BIS:lle, IMF:lle tai muille kansainvälisille organisaatioille				
— muut kansalliset rahaviranomaiset (-)				
— BIS (-)				
— IMF (-)				
b) pankeille ja muille rahoituslaitoksille, joiden päätoimipaikka on tilastoivassa maassa (-)				
c) pankeille ja muille rahoituslaitoksille, joiden päätoimipaikka on muualla kuin tilastoivassa maassa (-)				
4. Kotimaan valuuttaa vastaan tehtyjen valuuttaoptioiden saamis- ja velkakannat yhteenlaskettuna				
a) velkakannat				
i) ostetut myyntioptiot				
ii) myydyt osto-optiot				
b) saamiskannat				
i) ostetut osto-optiot				
ii) myydyt myyntioptiot				
Lisätietoja: <i>In-the-money -optiot</i>				
1) voimassa olevaan valuuttakurssiin				
a) velkakannat				
b) saamiskannat				
2) + 5 % (5 % heikkeneminen)				
a) velkakannat				
b) saamiskannat				
3) - 5 % (5 %:n vahvistuminen)				
a) velkakannat				
b) saamiskannat				

	Yhteensä	Erittely maturiteeteittain (jäljellä oleva maturiteetti)		
		Enintään kuukauden	Yli kuukauden mutta enintään kolme kuukautta	Yli kolme kuukauden mutta enintään kolme
4) + 10 % (10 %:n heikkeneminen)				
a) velkakannat				
b) saamiskannat				
5) - 10 % (10 %:n vahvistuminen)				
a) velkakannat				
b) saamiskannat				
6) muut (eriteltävä)				
a) velkakannat				
b) saamiskannat				

IV Lisätiedot

1. Normaallilla aikataululla ja riittävän ajoissa raportoitavat:

- a) ulkomaisiin valuuttakursseihin sidotut lyhytaikaiset kotimaan rahan määräiset velat
- b) valuuttamääräiset rahoitusinstrumentit, joiden maksut suoritetaan muuten kuin valuuttamääräisinä (esim. kotimaisen rahan määräisinä)
 - valuuttatermiinit, joissa kohde-etuutena olevaa valuuttaa ei toimiteta (vaan maksut suoritetaan yleensä kotimaan rahan määräisinä)
 - i) velkakannat
 - ii) saamiskannat
 - muut instrumentit
- c) vakuudet
 - valuuttavarantoon kuuluvat
 - muihin valuuttamääräisiin saamisiin kuuluvat
- d) arvopaperien takaisinosto- ja lainaussopimukset
 - osaan I kuuluvat lainaksi annetut tai takaisinostosopimuksella myydyt arvopaperit
 - osaan I kuulumattomat lainaksi annetut tai takaisinostosopimuksella myydyt arvopaperit
 - osaan I kuuluvat lainaksi otetut tai haltuun saadut arvopaperit
 - osaan I kuulumattomat lainaksi otetut tai haltuun saadut arvopaperit
- e) johdannaisiin liittyvät saamiset (netto, arvostettu markkinahintaan)
 - termiinit
 - futuurit
 - swapit
 - optiot
 - muut
- f) johdannaiset (termiinit, futuurit tai optiosopimukset), joiden jäljellä oleva maturiteetti on yli vuoden ja joiden vakuuksiin voidaan pyytää muutoksia (margin call)
 - yhteenlasketut termiinien ja futuurien valuuttamääräiset saamis- ja velkakannat (ml. koron- ja valuutanvaihtosopimusten termiinipäät)
 - i) velkakannat
 - ii) saamiskannat
 - yhteenlasketut optioiden valuuttamääräiset saamis- ja velkakannat
 - i) velkakannat
 - ostetut myyntioptiot
 - myydyt osto-optiot
 - ii) saamiskannat
 - ostetut osto-optiot
 - myydyt myyntioptiot

2. Harvemmin (esim. kerran vuodessa) raportoitavat:

- a) valuuttavarannon valuuttajakauma (ryhmittäin)
 - SDR-koriin kuuluvat valuutat
 - SDR-koriin kuulumattomat valuutat

Taulukko 4

Euroalueen vuosittainen ulkomainen varallisuus

	Saamiset	Velat	Netto
I Suorat sijoitukset			extra
<i>Ulkomaille</i>	extra		
— oma pääoma ja uudelleen sijoitetut voitot	extra		
i) rahalaitokset (pl. keskuspankit)	extra		
ii) muut kuin rahalaitokset	extra		
— muu pääoma	extra		
i) rahalaitokset (pl. keskuspankit)	extra		
ii) muut kuin rahalaitokset	extra		
<i>Tilastoivaan maahan</i>		extra	
— oma pääoma ja uudelleen sijoitetut voitot		extra	
i) rahalaitokset (pl. keskuspankit)		extra	
ii) muut kuin rahalaitokset		extra	
— muu pääoma		extra	
i) rahalaitokset (pl. keskuspankit)		extra	
ii) muut kuin rahalaitokset		extra	
II Arvopaperisijoitukset			
<i>Osakkeet</i>	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽¹⁾	kansalliset ⁽²⁾	
i) rahaviranomaiset	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽²⁾	—	
ii) julkisyhteisöt	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽²⁾	—	
iii) rahalaitokset (pl. keskuspankit)	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽²⁾	kansalliset ⁽²⁾	
iv) muut sektorit	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽²⁾	kansalliset ⁽²⁾	
<i>Velkapaperit</i>	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽¹⁾	kansalliset ⁽²⁾	
— Joukkolainat	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽¹⁾	kansalliset ⁽²⁾	
i) rahaviranomaiset	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽²⁾	kansalliset ⁽²⁾	
ii) julkisyhteisöt	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽²⁾	kansalliset ⁽²⁾	
iii) rahalaitokset (pl. keskuspankit)	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽²⁾	kansalliset ⁽²⁾	
iv) muut sektorit	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽²⁾	kansalliset ⁽²⁾	
— rahamarkkinapaperit	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽¹⁾	kansalliset ⁽²⁾	
i) rahaviranomaiset	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽²⁾	kansalliset ⁽²⁾	
ii) julkisyhteisöt	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽²⁾	kansalliset ⁽²⁾	
iii) rahalaitokset (pl. keskuspankit)	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽²⁾	kansalliset ⁽²⁾	
iv) muut sektorit	extra ⁽¹⁾ /intra ⁽²⁾	kansalliset ⁽²⁾	
III Johdannaiset	extra	extra	extra
i) rahaviranomaiset	extra	extra	extra
ii) julkisyhteisöt	extra	extra	extra
iii) rahalaitokset (pl. keskuspankit)	extra	extra	extra
iv) muut sektorit	extra	extra	extra
IV Muut sijoitukset	extra	extra	extra
i) rahaviranomaiset	extra	extra	
— lainat / käteinen ja talletukset	extra	extra	
— muut saamiset/velat	extra	extra	

	Saamiset	Velat	Netto
ii) Julkisyhteisöt	extra	extra	
— kauppaluotot	extra	extra	
— lainat / käteinen ja talletukset	extra	extra	
— muut saamiset/velat	extra	extra	
iii) rahalaitokset (pl. keskuspankit)	extra	extra	
— lainat / käteinen ja talletukset	extra	extra	
— muut saamiset/velat	extra	extra	
iv) Muut sektorit	extra	extra	
— kauppaluotot	extra	extra	
— lainat / käteinen ja talletukset	extra	extra	
— muut saamiset/velat	extra	extra	
V Valuuttavaranto	extra		
<i>Monetaarinen kulta</i>	extra		
<i>Erityiset nosto-oikeudet</i>	extra		
<i>Varanto-osuus IMF:ssä</i>	extra		
<i>Valuuttasaamiset</i>	extra		
— Käteisvaluutat ja talletukset	extra		
— rahaviranomaiset	extra		
— rahalaitokset (pl. keskuspankit)	extra		
— Arvopaperit	extra		
— Osakkeet	extra		
— Joukkolainat	extra		
— Rahamarkkinapaperit	extra		
— Johdannaiset	extra		
<i>Muut saamiset</i>	extra		

"extra": tarkoittaa euroalueen ulkopuolisiin kohdistuvia varantoja (arvopaperisijoitusten saamisten ja pääomakorvausten yhteydessä se tarkoittaa liikkeeseenlaskijoiden kotimaata).

"intra": tarkoittaa varantoja euroalueen sisällä.

"kansalliset": tarkoittaa kaikkia jossain rahaliittoon osallistuvassa jäsenvaltiossa asuvien hallussa pitämiä ulkomaisia varantoja (käytetään vain arvopaperisijoitusten velkojen ja johdannaisten nettosaldoon yhteydessä).

(¹) Erittely euroalueella asuvien haltijoiden mukaan.

(²) Erittely kotimaassa asuvien liikkeeseenlaskijoiden mukaan.

(³) Erittely euroalueella asuvien haltijoiden mukaan.

LIITE III

KÄSITTEITÄ JA MÄÄRITELMIÄ, JOITA KÄYTETÄÄN MAKSUTASETTA, ULKOMAISTA VARALLISUUTTA JA VALUUTTAVARANTOASETELMAA KOSKEVISSA TILASTOISSA

Euroalueen aggregoituja ulkomaisia virta- ja varantotietoja koskevien tilastojen laatimiseksi on määritelty käsitteet ja määritelmät, joita käytetään maksutasetta (tuotannontekijäkorvauksia, pääomansiirtoja ja rahoitustasetta), ulkomaista varallisuutta ja valuuttavarantoasetelmaa koskevilla tilastoilla. Nämä käsitteet ja määritelmät ovat Implementation Package -tilastointiohjeen (julkaistu heinäkuussa 1996) ja eräiden muiden Euroopan keskuspankin (EKP) neuvoston hyväksymien asiakirjojen mukaisia. Käsitteitä ja määritelmiä laadittaessa on käytetty lähteenä tämänhetkisiä kansainvälisiä suosituksia kuten Kansainvälisen valuuttarahaston (IMF) maksutasekäsikirjan viidettä painosta (Balance of Payments Manual; jäljempänä "BPM5") sekä Kansainvälisen valuuttarahaston (IMF) ja Kansainvälisen järjestelypankin (BIS) valuuttavarantoasetelman ja valuuttamääräisen likviditeetin raportointimallia (IMF/Bank for International Settlements template on International Reserves and Foreign Currency Liquidity). Tärkeimmät yhdenmukaistamista koskevat ehdotukset on lueltu jäljempänä, ja ne noudattavat EKP:n verkkosivuilla (<http://www.ecb.int>) julkaistuja EKP:n laadintaohjeita Balance of payments and international investment position of the euro area (including reserves). Lisäselvityksiä on saatavilla EKP:n julkaisun European Union balance of payments/international investment position statistical methods (B.o.p. Book; jäljempänä "maksutasekirja") luvuista 2 ja 3; maksutasekirjaa päivitetään vuosittain, ja se on saatavilla sekä verkkosivuilla että painotuotteena.

1. Tietystä eristä käytettävät käsitteet ja määritelmät**1.1 Pääomakorvaukset (ks. myös maksutasekirjan kohta 3.4)**

Pääomakorvaukset ovat euroalueella asuvan talousyksikön euroalueen ulkopuolisista rahoitussuunnitelmista saamia korvauksia (tulot) sekä vastaavasti euroalueen ulkopuolella asuvan talousyksikön euroalueeseen kohdistuvista rahoitussuunnitelmista saamia korvauksia (menot). Jos (pääoman) sijoituksen voitot ja tappiot ovat erikseen yksilöitävissä, niitä ei luokitella pääomakorvauksiksi vaan markkinahinnan kehityksestä johtuviksi muutoksiksi sijoitusten arvossa.

Pääomakorvauksiin sisältyvät suorista sijoituksista, arvopaperisijoituksista ja muista sijoituksista sekä euroalueen valuuttavarannosta saadut tuotot. Korkejohdannaisiin liittyvät nettovirrat kirjataan kuitenkin rahoitustaseeseen "johdannaisiin". Uudelleen sijoitetut voitot kirjataan "suorista sijoituksista saatuihin tuottoihin". Ne määritellään sijoittajan osuudeksi sijoituskohteen konsolidoidusta voitosta tietynä tarkasteluajanjaksona (verojen, korkojen ja poistojen jälkeen), vähennettyinä tarkasteluajanjaksona maksettaviksi erääntyneillä osingoilla (vaikka nämä osingot maksettaisiin aiempina ajanjaksoina syntyneistä voitoista).

Kuukausittaisia ja neljännesvuosittaisia maksutasetietoja koskevat vaatimukset vastaavat miltei täysin BPM5:ssä määriteltyä IMF:n vakiokomponenttiluokitusta. Tärkein ero on siinä, että EKP ei edellytä suorien sijoitusten omalle pääomalle syntyneiden tuottojen erittelyä osinkoina jaettuihin voittoihin ja sijoituskohteeseen jakamattomina jääviin voittoihin.

Pääomakorvaukset tilastoidaan suoriteperusteisesti (tätä ei edellytetä kuukausittaisessa tilastoinnissa). Osingot kirjataan sille päivälle, jona ne tulevat maksettaviksi. Uudelleen sijoitetut voitot on kirjattava sille ajanjaksolle, jona ne ovat syntyneet.

1.2 Pääomansiirrot (ks. myös maksutasekirjan kohta 3.6)

Pääomansiirroissa ilmoitetaan pääomansiirrot sekä ei-tuotettujen reaalisten varojen (muiden kuin rahoitusvarojen) hankinnat ja vähennykset. Tulonsiirrot on kirjattava vaihtotaseeseen. Pääomansiirrot käsittävät i) kiinteän omaisuuden omistajanvaihdokset; ii) kiinteän omaisuuden hankintaan tai hallintaan liittyvät tai tällaisesta hankinnasta tai hallinnasta riippuvaiset varainsiirrot; ja iii) velan vastikkeettoman kuolettamisen. Pääomansiirrot voivat olla käteis- tai luontoissuorituksia (kuten velan anteeksianto). Tulonsiirtojen ja pääomansiirtojen erottaminen toisistaan riippuu käytännössä siitä, miten vastaanottava maa käyttää ko. siirtoa. Ei-tuotettujen reaalisten varojen (muiden kuin rahoitusvarojen) hankinnalla tai hallinnalla tarkoitetaan pääasiassa aineettomia varoja kuten patenteja taikka leasing-sopimuksia tai muita siirtokelpoisia sopimuksia. Ainoastaan tällaisten varojen osto tai myynti kirjataan tähän pääomansiirtojen erään, ei kuitenkaan näiden varojen käyttöä.

IMF:n pääomansiirtojen vakiokomponentteihin kuuluu sektorierittely "julkisyhteisöihin" ja "muihin sektoreihin" (sekä näiden sektoreiden yksityiskohtaisemmat erittelyt), mutta EKP sen sijaan laatii pääomansiirrot yhteissummalla ilman erittelyä.

1.3 Suorat sijoitukset (ks. myös maksutasekirjan kohta 3.7)

Suoralla sijoituksella tarkoitetaan kansainvälistä pääomasijoitusta tilanteessa, jossa yhdessä maassa asuva talousyksikkö pyrkii luomaan pitkäaikaisen taloudellisen suhteen toisessa maassa olevaan yritykseen. Euroalueen maksutasetilastoissa ja ulkomaisen varallisuuden tilastoissa sovelletaan kansainvälisten suositusten mukaisesti (IMF) niin kutsuttua ”10 prosentin omistusosuuden periaatetta” pitkäaikaisen taloudellisen suhteen määrittelemiseksi. Tämän periaatteen mukaisesti useiden toisiinsa sidoksissa olevien yritysten välillä voi olla suoran sijoituksen suhde riippumatta siitä, miten monimutkaisia niiden keskinäiset omistussuhteet ovat. Tämä voi ulottua välittömän sijoituskohteen tytäryhtiöihin ja näiden tytäryhtiöiden osakkuusyhtiöihin. Siten euroalueen suoran sijoituksen suhde on kyseessä silloin, kun euroalueella asuva talousyksikkö omistaa suoran sijoituksen periaatteen täyttäen euroalueen ulkopuolella sijaitsevan yrityksen (tai). Kun suoran sijoituksen suhde on syntynyt, kaikki myöhemmät rahoitusvirrat/rahoitusvarat näiden talousyksiköiden välillä kirjataan suorien sijoitusten virtoihin/varantoihin ⁽¹⁾.

IMF:n suositusten ja Eurostatin/OECD:n ohjeiden mukaan euroalueen suorat sijoitukset kirjataan sijoittajan ja sijoituskohteen välisen omistussuhteen suuntaa koskevan periaatteen (directional principle) mukaisesti, mikä tarkoittaa sitä, että taloustoimet euroalueella asuvan suoran sijoittajan ja euroalueen ulkopuolella sijaitsevien sijoituskohteen välillä luokitellaan erään ”suorat sijoitukset ulkomaille” kuuluviksi. Samalla tavoin taloustoimet euroalueella sijaitsevien sijoituskohteen ja euroalueen ulkopuolella asuvien suorien sijoittajien välillä luokitellaan euroalueen maksutaseen erään ”suorat sijoitukset euroalueella” kuuluviksi.

Suorat sijoitukset jaetaan omaan pääomaan, uudelleen sijoitettuihin voittoihin ja konsernin sisäisiin velkajärjestelyihin liittyvään muuhun pääomaan. Oma pääoma käsittää pääoman sivuliikkeissä ja kaikki osuudet tytär- ja osakkuusyhtiöissä. Uudelleen sijoitetut voitot käsittävät rahoitustaseen vastakirjauksen pääomakorvauksiin kirjatulle erälle. Uudelleen sijoitetuilla voitoilla tarkoitetaan suoran sijoittajan osuutta voitoista, joita tytär- tai osakkuusyhtiöt eivät ole jakaneet osinkoina, ja sivuliikkeiden voitoista, joita ei ole maksettu sijoittajalle. Muu pääoma käsittää kaikki rahoitusoperaatiot (varojen otto- ja antolainaus), mukaan lukien jälkimarkkinakelpoiset velkapaperit ja kauppatuotot, suorien sijoittajien sekä niiden tytäryhtiöiden, sivuliikkeiden ja osakkuusyhtiöiden välillä.

Suorien sijoitusten varantotietojen arvostuksessa markkinahintojen käyttämistä lähtökohtana on suositeltu kansainvälisesti. Käytännön hankaluuksien vuoksi tilastojen laatijat käyttävät kuitenkin tällä hetkellä kirjanpitoarvoja, jotka perustuvat kyseessä olevien sijoituskohteen oman pääoman arvoon. Suorien sijoitusten varantojen arvostusperusteena euroalueen ulkomaisen varallisuuden yhteydessä käytetään pörssinoteerattujen yhtiöiden osalta niiden osakkeiden pörssihintaa; muut kuin pörssinoteeratut yhtiöt arvostetaan niiden oman pääoman arvoon (eli kirjanpitoarvoon) sisällyttäen siihen määritelmän mukaan seuraavat kirjanpidon erät:

- i) maksettu pääoma (pois lukien omat osuudet ja mukaan lukien ylikurssirahastot);
- ii) kaikenlaiset vararahastot (mukaan lukien investointituet, jos ne luokitellaan kirjanpito-ohjeissa yhtiön vararahastoon kuuluviksi); ja
- iii) jakamaton voitto tappioiden jälkeen (mukaan lukien kuluvan vuoden tulos).

1.4 Arvopaperisijoitukset (ks. myös maksutasekirjan kohta 3.8)

Euroalueen arvopaperisijoitukset sisältävät i) osakkeet, ja ii) joukkolainojen tai rahamarkkinapapereiden muodossa olevat velkapaperit, ellei niitä luokitella suoriin sijoituksiin tai valuuttavarantoon. Johdannaiset samoin kuin takaisinososopimukset ja arvopaperilainaus eivät kuulu arvopaperisijoituksiin.

”Osakkeet” kattavat kaikki instrumentit, jotka edustavat saamia yhtiöiden siitä arvosta, joka jää jäljelle, kun kaikkien velkojien saamiset on otettu huomioon. Osakkeet, etuoikeutetut osakkeet, osakkuustodistukset tai vastaavat asiakirjat ovat yleensä osoituksena osakepääoman omistuksesta. Myös yhteissijoitusyritysten, esimerkiksi sijoitusrahastojen, rahasto-osuudet ja niitä koskevat taloustoimet/omistukset luetaan käsitteen piiriin.

Joukkolainat ovat arvopapereita, joiden alkuperäinen maturiteetti on yli vuoden ja jotka yleensä antavat haltijalleen i) ehdottoman oikeuden kiinteään rahamääräiseen tuloon tai sopimusperusteiseen vaihtelevaan rahamääräiseen tuloon (koronmaksu ei riipu velallisen saamista tuloista); ja ii) ehdottoman oikeuden kiinteämääräiseen pääoman takaisinmaksuun tiettyinä päivinä tai tiettyinä päivinä.

Toisin kuin joukkolainat, rahamarkkinapaperit ovat arvopapereita, joiden alkuperäinen maturiteetti on enintään vuosi. Ne antavat yleensä haltijalleen ehdottoman oikeuden saada määrätty kiinteä rahasumma tiettyinä päivinä. Rahamarkkinapapereilla käydään yleensä kauppaa järjestäytyneillä markkinoilla nimellisarvon alittavaan hintaan, jolloin diskonttaus riippuu korosta ja jäljellä olevasta maturiteetista.

⁽¹⁾ Poikkeuksen muodostavat sijoittajan ja sijoituskohteen väliset johdannaisopimukset, jotka kirjataan ”johdannaisiin” eikä ”suoriin sijoituksiin / muuhun pääomaan”, kuten on sovittu euroalueen tasolla.

EKP julkaisi Task Force on Portfolio Investment Data Collection Systems -työryhmän selvityksen kesäkuussa 2002. Siinä selvitettiin perusteellisesti arvopaperisijoituksia koskevien tiedonkeruujärjestelmien asteittaisen yhdenmukaistamisen tarvetta ja siitä mahdollisesti saatavaa hyötyä. Selvityksessä yksilöidään riittävän laadukkaita tiedonkeruumalleja (ihanteellinen, hyvä, hyväksyttävä) ja vastaavasti sellaisia tiedonkeruumalleja, jotka eivät ole tarpeeksi laadukkaita (ei hyväksyttävä) sekä arvioidaan laadullisesti niiden etuja (erityisesti arvopaperilajikohtaisen tilastoinnin osalta) ja kustannuksia. Euroalueen jäsenvaltiot ovat sopineet riittävän laadukkaiden tiedonkeruujärjestelmien ottamisesta käyttöön 1.1.2005 alkaen; yksi jäsenvaltio on esittänyt varauksen (joka koskee kantatietojen keräämisen aikataulua).

Arvopaperisijoitusten taloustoimet kirjataan euroalueen maksutaseeseen silloin, kun euroalueen velkojat tai velalliset kirjaavat ko. saamisen tai velan omaan kirjanpitoonsa. Taloustoimet kirjataan tosiasiallisesti saadun tai maksetun hinnan mukaisina palkkioiden ja kulujen vähentämisen jälkeen. Jos arvopapereille maksetaan kuponkikorkoa, viimeisestä koronmaksusta lähtien kertynyt sisällytetään taloustoimen arvoon, ja jos arvopaperit on laskettu liikkeeseen diskontattuina, liikkeeseenlaskun jälkeen kertynyt korko sisällytetään taloustoimen arvoon. Suoriteperusteista korkojen kirjausta edellytetään neljännesvuositaisessa maksutaseen rahoitustaseessa ja ulkomaisen varallisuuden tiedoissa; kuukausittaisessa maksutaseessa suositellaan vastaavaa menettelyä pääomakorvauksissa sovelletavan käytännön mukaisesti; näillä kirjauksilla kuukausi- ja neljännesvuosirahoitustaseessa on vastaerat pääomakorvauksissa.

1.5 Johdannaiset (ks. myös maksutasekirjan kohta 3.9)

Johdannaiset ovat rahoitusinstrumentteja, jotka on kytketty indeksiin, hyödykkeeseen tai toiseen rahoitusinstrumenttiin ja joiden avulla voidaan käydä kauppaa rahoitusmarkkinoilla tietyillä rahoitukseen liittyvillä riskeillä. Johdannaistaloustoimia käsitellään erillisinä taloustoimia eikä osana niiden taustalla mahdollisesti olevien taloustoimien arvoa.

Optioiden, futuurien, swapien, valuuttatermiinien, luottojohdannaisten ja sulautettujen johdannaisten virrat ja varannot kirjataan maksutaseeseen, valuuttavarantoon ja ulkomaiseen varallisuuteen. Käytännön syistä sulautettuja johdannaisia ei eroteta siitä instrumentista, johon ne liittyvät.

Äskettäin tehdyn kansainvälisen sopimuksen mukaisesti korkojohdannaisiin liittyvät nettovirrat kirjataan rahoitustaseessa "johdannaisiin" eikä "pääomakorvauksiin". Erityyppisten luottojohdannaisten luokittelusta päätetään tapauskohtaisesti.

Sopimuksen alussa maksettavien palautettavien marginaalimaksujen katsotaan olevan muutoksia talletuksissa, ja ne kirjataan "muihin sijoituksiin", jos ne voidaan eritellä. Muiden marginaalimaksujen kirjaaminen riippuu siitä, minkä tyyppinen marginaali on kyseessä: optiosopimuksille tyypilliset marginaalimaksut katsotaan periaatteessa muutoksiksi talletuksissa ja ne kirjataan "muihin sijoituksiin", jos ne voidaan eritellä. Futuurisopimuksille tyypilliset ei-palautettavat marginaalimaksut katsotaan periaatteessa johdannaistaloustoimeksi, ja ne kirjataan "johdannaisiin".

Optioissa koko premio (eli option osto-/myyntihinta ja laskennallinen palvelumaksu) kirjataan "johdannaisiin".

Korkojohdannaisiin liittyvien maksujen nettovirrat kirjataan "johdannaisiin".

Johdannaistaloustoimet kirjataan ajanjaksolle, jolla euroalueen sekä velkojat että velalliset kirjaavat ko. saamisen tai velan omaan kirjanpitoonsa. Kaikki johdannaistaloustoimet kirjataan euroalueen maksutaseessa nettoperusteisina joidenkin johdannaistinstrumenttien saamis- ja velkavirtojen erottelun käytännön ongelmien vuoksi. Ulkomaiseen varallisuuteen kuuluvat johdannaisiin liittyvät saamis- ja velkavarannot kirjataan bruttoperusteisesti lukuun ottamatta niitä johdannaisia, jotka kuuluvat valuuttavarantoon ja kirjataan nettoperusteisesti.

1.6 Muut sijoitukset (ks. myös maksutasekirjan kohta 3.10)

Muut sijoitukset määritellään jäännöseräksi, johon kuuluvat kaikki sellaiset taloustoimet, jotka eivät kuulu suoriin sijoituksiin, arvopaperisijoituksiin, johdannaisiin tai valuuttavarantoon.

Muut sijoitukset sisältävät kauppaluotot, lainat / ulkomaan rahan ja talletukset sekä muut saamiset/velat. Se käsittää myös muihin sijoituksiin luokitelluista instrumenteista kertyneiden pääomakorvausten vastakirjaukset.

Kauppaluotot käsittävät saamiset tai velat, jotka johtuvat euroalueen toimittajien tai ostajien suoraan myöntämistä luotoista tavaroita tai palveluja koskevien taloustoimien osalta ja ennakkomaksuista aloitetuista (tai aloitettavista töistä), jotka liittyvät näihin taloustoimiin.

Lainat, ulkomaan raha ja talletukset käsittävät seuraaviin rahoitusinstrumentteihin liittyvät taloustoimet/omistuksen: lainat eli rahoitusvarat, jotka aiheutuvat siitä, että lainanantaja lainaa suoraan lainanottajalle sellaisen järjestelyn kautta, jossa lainanantaja ei joko saa takausta tai saa ei-jälkimmäisistä asiakirjoista, repo-operaatioita, valuuttaa ja talletuksia. Tämä käsittää muun muassa lainat kaupankäynnin rahoittamiseksi, muut lainat ja ennakot (mukaan lukien asuntolainat) ja rahoitusleasingisopimukset.

Kaikkia repo-operaatioita eli arvopapereiden takaisinostosopimuksia, sell/buy-back -operaatioita ja arvopaperilainausta pidetään euroalueen maksutaseessa / ulkomaisessa varallisuudessa vakuudellisina luottoina eikä suorina arvopapereiden ostoina/myynteinä, ja ne kirjataan "muihin sijoituksiin" sille euroalueella sijaitsevalle sektorille, joka toteuttaa operaation. Tämä menettely on myös pankkien ja muiden rahalaitosten kirjanpitoikäytännön mukainen, ja sen on tarkoitus vastata paremmin näiden rahoitusinstrumenttien taloudellisia tarkoituksia.

Muut saamiset/velat käsittää kaikki muut erät paitsi kauppaluotot, lainat ja käteisen sekä talletukset.

"Muiden sijoitusten" euroalueen sektori "eurojärjestelmä" sisältää eurojärjestelmän nettomääräiset saldot ja taloustoimet, jotka liittyvät TARGET-järjestelmän kautta suoritettuihin operaatioihin niiden jäsenvaltioiden kansallisten keskuspankkien kanssa, jotka eivät ole ottaneet euroa käyttöön. Nämä Euroopan keskuspankkijärjestelmän (EKP) sisäiset euromääräiset taseet/tilit ovat samankaltaisia kuin rahalaitosten nostro-/vostrotilien muutokset, ja ne raportoidaan siten EKP:lle nettoperusteisina velkoina.

Omistusoikeuden siirtoa, selvityspäivää ja arvopäivää koskevat periaatteet ovat kaikki IMF:n suositusten mukaisia.

BPM5:n vakiokomponentteihin verrattuna "muiden sijoitusten" jaottelua euroalueen maksutaseessa on yksinkertaistettu siten, että lainojen ja talletusten (ml. ulkomaan raha) erittely on jätetty pois veloista ja saamisista ja neljännesvuosittaisista maksutasetilastoista on jätetty pois maturiteettien erittely. Myös erittelyjen esitystavassa on muutos (sektori on etusijalla). Tämä sektorierittely on BPM5:ssä sovelletun erittelyn mukainen, mutta ei kuitenkaan täysin samanlainen, sillä BPM5:n erittelyssä instrumentit ovat etusijalla. Kuukausittaisessa maksutaseessa rahalaitosten lyhyt- ja pitkäaikaisten sijoitusten virtatiedot on ilmoitettava erikseen.

1.7 Valuuttavaranto (ks. myös maksutasekirjan kohta 3.11)

Euroalueen valuuttavaranto käsittää eurojärjestelmän valuuttavarannon eli EKP:n ja kansallisten keskuspankkien valuuttavarannon.

Valuuttavarannon on oltava i) eurojärjestelmän rahapolitiikasta vastaavan viranomaisen tai kulloinkin kyseessä olevan kansallisen keskuspankin hallussa; ja ii) sen on koostuttava erittäin likvideistä ja jälkimarkkina- ja luottokelpoisista saamisista, jotka kohdistuvat euroalueen ulkopuolella asuviin ja ovat muun valuutan kuin euron määräisiä, sekä kullasta, varanto-osuuksista IMF:ssä ja erityisistä nosto-oikeuksista (SDR).

Kansallisella tai euroalueen tasolla määritelty valuuttavarannon käsite sulkee nimenomaisesti pois ulkomaanvaluutan määräiset, euroalueella asuviin kohdistuvat saamiset sekä euromääräiset, euroalueen ulkopuolella asuviin kohdistuvat saamiset. Samoin julkisyhteisöjen ja/tai valtionkonttorien valuuttavarantoja ei sisällytetä euroalueen varantojen määrittelyä kuuluviksi Euroopan yhteisön perustamissopimuksessa olevien institutionaalisten järjestelyjen mukaisesti.

EKP:n varannot ovat EKP:n perussäännön 30 artiklan mukaisesti yhteen koottuja varantoja, ja ne ovat EKP:n suoran ja tehokkaan valvonnan alaisia. Niin kauan kuin uutta omistussuhteen siirtoa ei tapahdu, kansallisten keskuspankkien hallussa olevat varannot ovat niiden suoran ja tehokkaan valvonnan alaisia ja niitä on pidettävä kunkin kansallisen keskuspankin omina varantoina.

Kuukausimaksutaseessa eurojärjestelmän valuuttavarantoon liittyvät taloustoimet kuvataan kokonaissummana. Yksityiskohtaisempaa tietoa eurojärjestelmän hallussa olevan kullan, valuutan, IMF:ssä olevien erityisten nosto-oikeuksien ja varanto-osuuksien virroista on saatavilla neljännesvuosittain BPM5:n vakiokomponenttien mukaisesti. Johdannaiset on esitetty erikseen, omana aluerään asiaa koskevan äskettäisen IMF:n ohjeen mukaisesti.

Eurojärjestelmän valuuttavaranto lasketaan bruttoperusteisena, eikä siihen liittyviä velkoja nettouteta (poikkeuksena valuuttavarantoerät, joka kuuluvat alaryhmään "johdannaiset" ja kirjataan nettoperusteisena).

Arvostaminen perustuu markkinahintoihin siten, että käytetään i) taloustoimissa sen tapahtumisajankohdan markkinahintoja; ja ii) kantatiedoissa tilastointiajanjakson viimeisen päivän päätöskursseista laskettuja markkinoiden keskikursseja. Valuuttamääräisten varantojen muuntamiseen euromääräisiksi käytetään vallitsevia markkinakursseja.

Valuuttavarannosta saadut tulot, mukaan lukien velkapapereiden varantotalletuksista saadut korkotulot, kirjataan pääomakorvausten kohtaan "muut sijoitukset" ja kirjaus tehdään suoriteperusteisesti ainakin neljännesvuosittain.

Näkemyksistä, että käytettävissä oleva varanto saattaisi antaa paremman kuvan maan kyvystä täyttää valuuttamääräiset velvoitteensa kuin maksutasetta ja ulkomaista varallisuutta koskevilla tilastoilla käytetty bruttomääräinen varanto, on saanut yhä enemmän kannatusta, ja se on omaksuttu IMF:n yhtenäistetyssä tilastojen julkaisukäytännössä (SDDS eli Special Data Dissemination Standard). Jotta voitaisiin laskea käytettävissä oleva varanto, bruttomääräistä varantoa koskevia tietoja on täydennettävä muita valuuttamääräisiä saamisista ja varantoihin liittyviä velkoja koskevilla tiedoilla (valuuttavarantoasetelma). Eurojärjestelmän (bruttomääräistä) valuuttavarantoa koskevia kuukausitietoja täydennetään siten tiedoilla muista valuuttamääräisistä saamisista ja tiedoilla valuuttamääräisiin saamiin vaikuttavista ennalta sovitun määräisistä ja ehdollisista lyhyen aikavälin nettositoumuksista luokiteltuina jäljellä olevan maturiteetin mukaan. Lisäksi edellytetään valuuttavarannon valuuttajakauman erittelemistä neljännesvuosittain kahteen, SDR-koriin kuuluvien valuuttojen määräiseen ja muiden valuuttojen määräiseen erään.

Yksittäisistä eristä monetaarisen kullan pitäisi pysyä ennallaan kaikissa kultaan liittyvissä käänteisoperaatioissa (kultaswapit, -reput, -lainat ja -talletukset). Valuuttamääräisten arvopapereiden takaisinostosopimukset lisäävät käteisen lainan ottajana olevan keskuspankin valuuttavarannon kokonaismäärää, koska takaisinostosopimuksen kohteena olevat arvopaperit säilyvät edelleen taseessa; takaisinmyyntisopimusten (reverse repo) osalta käteisen lainan antajana oleva rahaviranomainen ei rekisteröi mitään muutoksia valuuttavarannon kokonaismäärään, jos euroalueen ulkopuolinen vastapuoli on toinen rahaviranomainen tai rahoituslaitos, koska saamista käteisen lainan ottajalta pidetään tällöin osana valuuttavarantoa.

Taulukko 5:

Alueet, jotka kuuluvat euroalueen jäsenvaltioille, tai maat, jotka ovat niihin läheisessä yhteydessä

Alueet, jotka ovat osa euroaluetta:

- Helgoland: Saksa
- Baleaarit, Kanariansaaret, Ceuta ja Melilla: Espanja
- Monaco, Ranskan merentakaiset alueet (Ranskan Guayana, Guadeloupe, Martinique ja Réunion), Saint-Pierre ja Miquelon, Mayotte: Ranska
- Madeira, Azorit: Portugali
- Ahvenanmaa: Suomi

Alueet, jotka ovat läheisessä yhteydessä euroalueen jäsenvaltioihin ja luokitellaan kuuluviksi ”muihin”:

- Büsingen (ei Saksa)
 - Andorra (ei Espanja eikä Ranska)
 - Alankomaan Antillit ja Aruba (ei Alankomaat)
 - Ranskan merentakaiset alueet (Ranskan Polynesia, Uusi-Kaledonia ja Wallis- ja Futunasaaret) (ei Ranska)
 - San Marino, Monaco ja Pyhä istuin (ei Italia)
-

2. Maantieteellisen erittelyn toteuttaminen

Maksutasetta ja ulkomaista varallisuutta koskevien tilastojen maantieteellisiin erittelyihin liittyvät vaikeudet on sovittu ratkaistaviksi vaiheittain. Tämän mukaisesti tilastointivaatimukset voidaan täyttää kolmessa toistaan vaativammassa vaiheessa. Arvopaperisijoituksia, niistä saatuja ja maksettuja pääomakorvauksia sekä johdannaisia koskevat erät ovat erityisen tärkeitä.

2.1 Yleiset määräykset (jotka koskevat kaikkia maksutaseen ja ulkomaisen varallisuuden erää jäljempänä esitetyn poikkeuksien)

Vaihe 1

Laadintamenetelmä euroalueen tasolla: Lasketaan yhteen kansalliset nettomääräiset virrat/varannot.

Sovellettu ulkomaisessa varallisuudessa vuodesta 1999 lähtien.

Vaihe 2

Laadintamenetelmä euroalueen tasolla: Euroalueen ulkopuolella asuviin kohdistuviin virtoihin/varantoihin liittyvät tulot ja menot tai nettosaamiset ja nettovelat (maksutase) / saamiset ja velat (ulkomainen varallisuus) lasketaan erikseen yhteen.

Tilastointivaatimukset kansallisten keskuspankkien tasolla: Euroalueella asuviin ja euroalueen ulkopuolella asuviin kohdistuvat virrat/varannot eritellään.

Sovellettu maksutaseessa tammikuusta 1999 lähtien.

Sovellettu ulkomaisessa varallisuudessa vuoden 2002 syyskuun lopusta lähtien.

Vaihe 3

Laadintamenetelmä euroalueen tasolla ja tilastointivaatimukset kansallisten keskuspankkien tasolla: Samat kuin vaiheessa 2, paitsi että euroalueen ulkopuoliset virrat/varannot on eriteltävä maantieteellisesti (ks. taulukko 6). Vaihetta 3 edellytetään vain maksutaseiden ja ulkomaisen varallisuuden neljännesvuosittaista ja vuosittaista tilastointia varten.

Tilastointivaatimukset kansallisten keskuspankkien tasolla: euroalueen jäsenvaltioissa asuviin ja taulukossa 6 esitetyn luettelon maissa tai alueilla asuviin kohdistuvat virrat/varannot eritellään.

Määräaika soveltamiselle neljännesvuosittaisen maksutaseen osalta: vuoden 2004 kesäkuun loppu; vuoden 2003 ensimmäistä neljänestä koskevat tiedot.

Määräaika soveltamiselle ulkomaisen varallisuuden osalta: vuoden 2004 syyskuun loppu; vuosien 2002 ja 2003 loppua koskevat tiedot.

2.2 Arvopaperisijoitukset

Vaihe 1

Laadintamenetelmä euroalueen tasolla: lasketaan yhteen arvopaperisijoitusten kansalliset nettomääräiset virrat/varannot.

Sovellettu ulkomaisessa varallisuudessa vuodesta 1999 lähtien.

Vaihe 2

Laadintamenetelmä euroalueen tasolla: Arvopaperisijoitusten saamiset muodostetaan laskemalla yhteen nettomääräiset virrat/varannot sijoituksista euroalueen ulkopuolella asuvien liikkeeseen laskemiin arvopapereihin. Arvopaperisijoitusten velat muodostetaan konsolidoimalla kansallisten velkojen nettomääräiset virrat/varannot ja virrat/varannot sijoituksista euroalueella asuvien liikkeeseen laskemiin ja ostamiin arvopapereihin.

Tilastointivaatimukset kansallisten keskuspankkien tasolla: Arvopaperisijoitusten saamisten virrat/varannot eritellään euroalueella asuvien liikkeeseen laskemien euroalueen arvopapereiden virtoihin/varantoihin ja euroalueen ulkopuolella asuvien liikkeeseen laskemien arvopapereiden virtoihin/varantoihin. Näiden erittelyjen tekemiseksi on voitava tunnistaa arvopaperin liikkeeseenlaskija (velallinen), jotta voidaan selvittää, onko liikkeeseenlaskija euroalueella asuva vai ei. Arvopaperisijoitusten velkojen virtoina/varantoina on ilmoitettava vain kansallisten nettomääräisten virtojen/varantojen yhteismäärä.

Ulkomaisen varallisuuden arvopaperisijoitusten varannot laaditaan yksinomaan euroalueen ulkopuolella asuvien liikkeeseen laskemiin osakkeisiin ja lyhyt- ja pitkäaikaisiin velkapapereihin kohdistuvien sijoitusten vuoden lopun kantatietojen perusteella, missä hyödynnetään sitä, että EKP:n asettamat tilastovaatimukset ovat täysin yhdenmukaisia IMF:n koordinoituun arvopaperisijoituskyselyyn osallistumiseen liittyvien vaatimusten kanssa.

Sovellettu arvopaperisijoitusten taloustoimia koskevissa tiedoissa tammikuusta 1999 lähtien.

Sovellettu arvopaperisijoitusten varantotiedoissa vuoden 2002 syyskuun lopusta lähtien.

Vaihe 3

Laadintamenetelmä euroalueen tasolla ja tilastointivaatimukset kansallisten keskuspankkien tasolla: Samat kuin vaiheessa 2, paitsi että euroalueen ulkopuoliset virrat/varannot on eriteltävä saamispuolella maantieteellisesti (ks. taulukko 6). Velkapuolella euroalueen ulkopuolisia virtoja/varantoja ei tarvitse eritellä maantieteellisesti. Vaihetta 3 edellytetään vain neljännesvuosittaista virtojen tilastointia ja vuosittaista varantojen tilastointia varten.

Tilastointivaatimukset kansallisten keskuspankkien tasolla: euroalueen jäsenvaltioissa asuviin ja taulukossa 6 esitetyn luettelon maissa tai alueilla asuviin kohdistuvat arvopaperisijoitusten saamisten virrat/varannot eritellään.

Määräaika soveltamiselle neljännesvuosittaisten arvopaperisijoitusten taloustoimien osalta: vuoden 2004 kesäkuun loppu; vuoden 2003 ensimmäistä neljänestä koskevat tiedot.

Määräaika soveltamiselle arvopaperisijoitusten varantojen osalta (ainoastaan saamispuoli): vuoden 2004 syyskuun loppu; vuosien 2002 ja 2003 loppua koskevat tiedot.

2.3 Arvopaperisijoituksista saadut ja maksetut pääomakorvaukset

Vaihe 1

Laadintamenetelmä euroalueen tasolla: Lasketaan yhteen kansallisista arvopaperisijoituksista saatujen ja niistä maksettujen pääomakorvausten taloustoimet.

Vaihe 2

Laadintamenetelmä euroalueen tasolla: Lasketaan yhteen Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemista saamispuolelle kirjatuista arvopapereista saatujen pääomakorvausten tulot. Konsolidoidaan kansallisiin nettovelkoihin liittyvät pääomakorvauksiin sisältyvät menot ja euroalueella asuvien liikkeeseen laskemista arvopapereista saadut pääomakorvauksiin sisältyvät tulot.

Tilastointivaatimukset kansallisten keskuspankkien tasolla: Eritellään arvopaperisijoituksista saatujen pääomakorvausten tulot euroalueella asuvien liikkeeseen laskemista arvopapereista ja euroalueen ulkopuolella asuvien liikkeeseen laskemista arvopapereista saatuihin korvauksiin. Näiden erittelyjen tekemiseksi on voitava tunnistaa arvopaperin liikkeeseenlaskija (velallinen), jotta voidaan selvittää, onko liikkeeseenlaskija euroalueella asuva vai ei. Arvopaperisijoitusten velkoihin liittyvistä korvauksista on ilmoitettava vain kansallisten virtojen/varantojen yhteismäärä.

Sovellettu tammikuusta 2000 lähtien.

Vaihe 3

Laadintamenetelmä euroalueen tasolla ja tilastointivaatimukset kansallisten keskuspankkien tasolla: Samat kuin vaiheessa 2, paitsi että euroalueen ulkopuoliset tulot on eriteltävä maantieteellisesti. Menopuolella euroalueen ulkopuolisia pääomakorvausten taloustoimia ei tarvitse eritellä maantieteellisesti. Vaihetta 3 edellytetään vain neljännesvuosittaisia maksutasetilastoja varten.

Tilastointivaatimukset kansallisten keskuspankkien tasolla: Euroalueella asuvien ja taulukossa 6 esitetyn, yhteisesti sovittu luettelon maissa tai alueilla asuvien arvopaperisijoituksista saamat pääomakorvausten tulot eritellään.

Määräaika soveltamiselle neljännesvuosittaisten arvopaperisijoituksista saatujen pääomakorvausten tulojen osalta: vuoden 2004 kesäkuun loppu; vuoden 2003 ensimmäistä neljännestä koskevat tiedot.

2.4 Johdannaiset

Taloustoimet

Vaihe 1

Euroalueen ulkopuolisten vastapuolten kanssa suoritettavista johdannaistaloustoimista vaaditaan vain nettoperusteinen esitys.

Laadintamenetelmä euroalueen tasolla: lasketaan yhteen johdannaissopimusten kansalliset nettomääräiset taloustoimet.

Varannot

Vaihe 1

Laadintamenetelmä euroalueen tasolla: Lasketaan yhteen johdannaissopimusten kansalliset nettomääräiset varannot.

Sovellettu vuodesta 1999 lähtien.

Vaihe 2

Laadintamenetelmä euroalueen tasolla: Johdannaisten euroalueen ulkopuolisiin kohdistuvat nettovarannot lasketaan erikseen yhteen saamis- ja velkapuolella.

Tilastointivaatimukset kansallisten keskuspankkien tasolla: Euroalueella asuvien keskinäiset varannot ja euroalueen ulkopuolella asuviin kohdistuvat varannot on eriteltävä erikseen joko markkinoiden sijainnin perusteella, jos mahdollista, tai OTC-johdannaisten osalta tosiasiallisen vastapuolen perusteella.

Sovellettu vuoden 2002 syyskuun lopusta.

Vaihe 3

Euroalueen ulkopuolisten kanssa tehtyjen johdannaissopimusten varantojen maantieteellinen erittely ei ole tarpeen.

Taulukko 6

EKP:n maantieteelliset erittelyt maksutasevirtojen neljännesvuosittaista ja ulkomaisen varallisuuden vuosittaista tilastointia varten

-
- Tanska
 - Ruotsi
 - Yhdistynyt kuningaskunta
 - Euroopan unionin toimielimet
 - liittyvät valtiot (Kypros, Latvia, Liettua, Malta, Puola, Slovakia, Slovenia, Tšekki, Unkari ja Viro) ⁽¹⁾
 - Sveitsi
 - Kanada
 - Yhdysvallat
 - Japani
 - offshore-rahoituskeskukset ⁽²⁾
 - kansainväliset järjestöt³ ⁽³⁾
 - muut (eli euroalueen ulkopuoliset maat ja järjestöt, joita ei ole mainittu luettelossa) ⁽⁴⁾
-

3. **Luokittelu institutionaalisen sektorin mukaan euroalueen aggregaateissa (ks. myös maksutasekirjan kohta 3.1.6)**

Euroalueen aggregaattien sektorikohtainen erittely kattaa rahaviranomaiset, julkisyhteisöt, pankit ja muut sektorit.

Rahaviranomaiset

Euroalueen tilastojen "rahaviranomaiset" käsittää eurojärjestelmän.

Julkisyhteisöt

Euroalueen tilastojen sektori "julkisyhteisöt" vastaa kyseiselle sektorille SNA 93:ssa ja EKT 95:ssä annettua määritelmää ja sisältää siis seuraavat yksiköt:

- valtionhallinto,
- osavaltio-/aluehallinto,
- paikallishallinto,
- sosiaaliturvarahastot.

Rahalaitokset, rahaviranomaisia lukuun ottamatta

Tämä sektori "rahalaitokset, pl. rahaviranomaiset" vastaa raha- ja pankkitilastojen rahalaitossektoria (pl. rahaviranomaiset). Se sisältää

- i) luottolaitokset, siten kuin ne on määritelty yhteisön lainsäädännössä, eli yritykset, jotka taloustoimintanaan vastaanottavat yleisöltä talletuksia tai muita takaisinmaksettavia varoja (mukaan lukien pankin joukkovelkakirjojen myyntiin yleisölle liittyvät tuotot) ja myöntävät luottoja omaan lukuunsa; ja

⁽¹⁾ Maiden nimet on esitetty suluissa sen selventämiseksi, mitkä maat kuuluvat tähän erityisryhmään; näiden maiden osalta ei edellytetä erittelyä.

⁽²⁾ Vain tiettyjen maksutaseen rahoitustaseen erien osalta sekä vastaavien pääomakorvausten ja ulkomaisen varallisuuden erien osalta. Ks. taulukko 7.

⁽³⁾ Euroopan unionin ulkopuolella. Ks. taulukko 8. Järjestöt on lueteltu ainoastaan kyseisen erityisryhmän kokoonpanon esittämiseksi; näiden järjestöjen osalta ei edellytetä erittelyä.

⁽⁴⁾ Lasketaan kussakin maksutaseen / ulkomaisen varallisuuden erässä koko määrän ja edellä luetelluista vastapuolista koostuvan määrän erotuksena.

- ii) kaikki muut euroalueen rahoituslaitokset, jotka liiketoimintanaan vastaanottavat talletuksia ja/tai talletusten läheisiä vastineita muilta kuin rahalaitoksilta ja myöntävät luottoja ja/tai tekevät arvopaperisijoituksia omaan lukuunsa (ainakin taloudellisessa mielessä).

Muut sektorit

Euroalueen tilastojen luokka "muut sektorit" sisältää erilaisia institutionaalisia yksiköitä, joita ovat pääasiassa

- i) muut rahalaitokset, jotka eivät kuulu rahalaitosten määritelmän piiriin, kuten sijoitusrahastot, joita ei ole pidettävä rahamarkkinarahastoina, kiinteistösijoituslaitokset, arvopaperivälittäjät, kiinnitysluottolaitokset, vakuutusyhtiöt, eläkerahastot ja rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset; sekä
- ii) muut kuin rahoituslaitokset, kuten julkiset ja yksityiset yritykset, kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt ja kotitaloudet.

Muut kuin rahalaitokset

Euroalueen tilastojen luokka "muut kuin rahalaitokset" sisältää sektorit i) julkisyhteisöt; ja ii) muut sektorit.

Taulukko 7

Luettelo offshore-rahoituskeskuksista maksutasevirtojen neljännesvuosittaista ja ulkomaisen varallisuuden vuosittaista tilastointia varten tehtäviin EKP:n maantieteellisiin erittelyihin liittyen

ISO-koodi	Eurostat + OECD Offshore-rahoituskeskukset
AD	Andorra
AG	Antigua ja Barbuda
AI	Anguilla
AN	Alankomaiden Antillit
BB	Barbados
BH	Bahrain
BM	Bermudasaaret
BS	Bahama
BZ	Belize
CK	Cooksaaret
DM	Dominica
GD	Grenada
GG	Guernsey
GI	Gibraltar
HK	Hongkong
IM	Mansaari
JE	Jersey
JM	Jamaika
KN	Saint Kitts ja Nevis
KY	Caymansaaret
LB	Libanon
LC	Saint Lucia
LI	Liechtenstein
LR	Liberia
MH	Marshallsaaret
MS	Montserrat
MV	Malediivit
NR	Nauru
NU	Niue

ISO-koodi	Eurostat + OECD Offshore-rahoituskeskukset
PA	Panama
PH	Filippiinit
SG	Singapore
TC	Turks- ja Caicossaaret
VC	Saint Vincent ja Grenadiinit
VG	Brittiläiset neitsytsaaret
VI	Yhdysvaltain neitsytsaaret
VU	Vanuatu
WS	Samoa

Taulukko 8

Luettelo kansainvälisistä järjestöistä ⁽¹⁾ maksutasevirtojen neljännesvuosittaista ja ulkomaisen varallisuuden vuosittaista tilastointia varten tehtäviin EKP:n maantieteellisiin erittelyihin liittyen

1. Euroopan unionin toimielimet

1.1 *Tärkeimmät Euroopan unionin toimielimet, elimet ja organismit (EKP:tä lukuun ottamatta)*

EIP (Euroopan investointipankki)

Euroopan komissio

EKR (Euroopan kehitysrahasto)

EIR (Euroopan investointirahasto)

1.2 *Muut Euroopan unionin toimielimet, elimet ja järjestelmät, jotka kuuluvat yleiseen talousarvioon*

Euroopan parlamentti

Euroopan unionin neuvosto

Tuomioistuin

Tilintarkastustuomioistuin

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea

Alueiden komitea

2. Kansainväliset järjestöt

2.1 *Kansainväliset rahoitusalan järjestöt*

IMF (Kansainvälinen valuuttarahasto)

BIS (Kansainvälinen järjestelypankki)

2.2 *Muut kuin rahoitusalan kansainväliset järjestöt*

2.2.1 *Tärkeimmät Yhdistyneiden Kansakuntien järjestöt*

WTO (Maailman kauppajärjestö)

IBRD (Kansainvälinen jälle rakennus- ja kehityspankki)

IDA (Kansainvälinen kehittämisjärjestö)

⁽¹⁾ Perustuu Euroopan komission (Eurostat) BoP -käsikirjaan.

2.2.2 Muut Yhdistyneiden Kansakuntien järjestöt

Unesco (YK:n kasvatusta, tiede- ja kulttuurijärjestö)
FAO (YK:n elintarvike- ja maatalousjärjestö)
WHO (Maailman terveysjärjestö)
IFAD (Kansainvälinen maatalouden kehittämissrahasto)
IFC (Kansainvälinen rahoitusyhtiö)
MIGA (Monenkeskinen investointitakuuslaitos)
Unicef (YK:n lastensrahasto)
UNHCR (YK:n pakolaisasiain päävaltuutettu)
UNRWA (YK:n Lähi-idässä olevien palestiinalaispakolaisten avustus- ja työelin)
IAEA (Kansainvälinen atomienergiajärjestö)
ILO (Kansainvälinen työjärjestö)
ITU (Kansainvälinen televiestintäliitto)

2.2.3 Muut tärkeimmät kansainväliset järjestöt, elimet ja järjestelmät (EKP:tä lukuun ottamatta)

OECD (Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö)
IADB (Inter-American Development Bank)
AfDB (Afrikan kehityspankki)
AsDB (Aasian kehityspankki)
EBRD (Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankki)
IIC (Inter-American Investment Corporation)
NIB (Pohjoismaiden Investointipankki)
IBEC (International Bank for Economic Co-operation)
IIB (Kansainvälinen investointipankki)
CDB (Karibian kehityspankki)
AMF (Arabian kehityssrahasto)
BADEA (Banque arabe pour le développement économique en Afrique)
CASDB (Keski-Afrikan valtioiden kehityspankki)
Afrikan kehityssrahasto
Aasian kehityssrahasto
Fonds spécial unifié de développement
CABEI (Central American Bank for Economic Integration)
ADC (Andean Development Corporation)

2.2.4 Muut kansainväliset järjestöt

Nato (Pohjois-Atlantin liitto)
Euroopan neuvosto
ICRC (Punaisen Ristin kansainvälinen komitea)
ESA (Euroopan avaruusjärjestö)
EPV (Euroopan patenttinvirasto)

Eurocontrol (Euroopan lennonvarmistusjärjestö)
Eutelsat (Euroopan tietoliikennesatelliittijärjestö)
Intelsat (Kansainvälinen tietoliikennesatelliittijärjestö)
EBU/UER (Euroopan radio- ja televisiotoimittajien liitto)
Eumetsat (Euroopan sääsatelliittijärjestö)
ESO (European Southern Observatory)
ECMWF (European Centre for Medium-Range Weather Forecasts)
EMBL (Euroopan molekyylibiologian laboratorio)
Cern (Euroopan ydintutkimusjärjestö)
IOM (International Organisation for Migration)

LIITE IV

TILASTOTIETOJEN TOIMITTAMINEN EUROOPAN KESKUSPANKKIIN

Kansalliset keskuspankit käyttävät Euroopan keskuspankkijärjestelmän (EKPJ) niiden käyttöön asettamaa "ESCB-Net"-tiedonsiirtoverkkoon perustuvaa järjestelmää toimittaakseen Euroopan keskuspankin (EKP) edellyttämät tilastotiedot sähköisesti. EKPJ:n sisäisessä tietojenvaihdossa käytetään aina samaa käsitteellistä tietomallia. Sähköisessä muodossa olevien tilastotietojen vaihtoa varten on kehitetty tilastosanomamuoto "Gesmes/TS". Tämä ei kuitenkaan estä jonkin muun varavaihtoehdoksi sovitun menetelmän käyttämistä tilastotietojen toimittamisessa EKP:lle.

Kansalliset keskuspankit noudattavat seuraavia suosituksia sen varmistamiseksi, että tiedonkulku toimii tyydyttävästi:

- Aukottomuus: Kansalliset keskuspankit raportoivat kaikki edellytetyt aikasarjat. Jos sarjoja ei lähetetä tai jos raportoidaan tilastointiin kuulumattomia sarjoja, raportointi katsotaan puutteelliseksi. Mahdollisesti puuttuva havainto merkitään vastaavalla tilakoodilla. Jos aikasarjaan sisältyvään aleraan tehdään korjauksia, tarkistussääntöjä olisi sovellettava koko maksutaseeseen.
 - Merkkikäytäntö: Kansallisten keskuspankkien on noudatettava tiedonsiirrossaan sovittua merkkikäytäntöä kaikkien EKP:lle ja Euroopan komissiolle (Eurostat) lähetettävien tietojen osalta. Merkkikäytännön mukaan vaihtotaseen ja pääomansiirtojen tulot ja menot merkitään plusmerkillä, kun taas nettosaldo lasketaan ja raportoidaan erotuksena tulot miinus menot. Rahoitustaseessa nettosaamisten vähennys / nettovelkojen kasvu merkitään plusmerkillä, kun taas nettosaamisten kasvu / nettovelkojen vähennys merkitään miinusmerkillä. Nettosaldo lasketaan ja raportoidaan summana saamisten nettomuutos plus velkojen nettomuutos.
- Toimitettaessa tietoja ulkomaisesta varallisuudesta nettopositiot on laskettava ja raportoitava erotuksena saamispositio miinus velkapositio.
- Tilastotietojen laskentayhtälöt: Ennen kuin kansalliset keskuspankit toimittavat tilastotiedot EKP:lle, niiden on suoritettava kaikki niille jaetuissa, pyynnöstä saatavilla olevissa tarkistussäännöissä vaaditut tarkistukset.

Kansalliset keskuspankit voivat toimittaa EKP:lle päivitettyjä tilastotietoja minkä tahansa korjauksen seurauksena. Korjaukset olisi toimitettava seuraavalla tavalla:

- Kuukausittaisia tietoja koskevat korjaukset toimitetaan i) vastaavien neljännesvuosittaisten tietojen yhteydessä, ii) vastaavien korjattujen neljännesvuosittaisten tietojen yhteydessä, iii) vastaavalta vuodelta olevien ulkomaista varallisuutta koskevien tietojen yhteydessä ja iv) vastaavalta vuodelta olevien ulkomaista varallisuutta koskevien korjattujen tietojen yhteydessä.
- Neljännesvuosittaisia tietoja koskevat korjaukset toimitetaan i) seuraavaa neljännesvuotta koskevien tietojen yhteydessä, ii) vastaavalta vuodelta olevien ulkomaista varallisuutta koskevien tietojen yhteydessä ja iii) vastaavalta vuodelta olevien ulkomaista varallisuutta koskevien korjattujen tietojen yhteydessä.
- Ulkomaista varallisuutta koskevia vuosittaisia tietoja koskevat korjaukset toimitetaan seuraavia vuosia koskevien tietojen yhteydessä.

Kansallisten keskuspankkien on toimitettava EKP:lle kokonaisia vuosia koskevat kuukausittaisten ja neljännesvuosittaisten maksutasetietojen korjaukset yhdessä kulloiseltakin vuodelta olevien ulkomaista varallisuutta koskevien tietojen kanssa.

LIITE V

TILASTOJEN LAATIMISMENETELMIEN SEURANTA

EKP seuraa maksutasetta ja ulkomaista varallisuutta koskevien tilastojen laatimismenetelmiä sekä euroalueen jäsenvaltioiden yleisesti noudattamia käsitteitä ja määritelmiä. Seuranta tapahtuu Euroopan unionin maksutasetta ja ulkomaista varallisuutta koskevia tilastointimenetelmiä käsittelevän EKP:n julkaisun European Union Balance of Payments/international investment position statistical methods (B.o.p. Book / maksutasekirja) päivittämisen yhteydessä sekä puolivuositaisissa katsauksissa (Six-monthly review). Kummankin raportin avulla pyritään tiedottamaan euroalueen maksutasetilastojen laatijoille kehityslinjoista muissa euroalueen jäsenvaltioissa.

Maksutasekirja sisältää tietoja kaikkien jäsenvaltioiden laatimien maksutaseiden ja ulkomaista varallisuutta koskevien tilastojen rakenteesta. Se sisältää yksityiskohtaisia kuvauksia tilastojen laatimiseen sovellettavista menetelmistä, käsitteistä ja määritelmistä sekä tietoa poikkeuksista, joita eri jäsenvaltioissa on tehty maksutasetta ja ulkomaista varallisuutta koskevien tilastotietojen sovitusta määritelmistä.

Maksutasekirjaa päivitetään vuosittain tiiviissä yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa.

Six-monthly review -menettelyn avulla täydennetään maksutasekirjan päivitystä.

LIITE VI

ARVOPAPERISJOITUKSIA KOSKEVIEN TIETOJEN KERÄÄMINEN

Arvopaperisjoitusten virta- ja kantatietojen asianmukainen yksilöiminen on hankalaa, minkä vuoksi on määritelty yhteisiä lähestymistapoja näiden tietojen keräämiseksi euroalueella ⁽¹⁾.

Arvopaperisjoituksia koskevissa tiedonkeruujärjestelmissä on noudatettava mallia, joka on seuraavassa taulukossa luokiteltu vähintään "hyväksyttäväksi":

(1) Kuukausittaiset virtatiedot [s-b-s] + kuukausittaiset kantatiedot [s-b-s]	Ihanteellinen
(2a) Kuukausittaiset virtatiedot [s-b-s] + neljännesvuosittaiset kantatiedot [s-b-s]	Hyvä
(2b) Kuukausittaiset virtatiedot [s-b-s] + vuosittaiset kantatiedot [s-b-s]	Hyväksyttävä
(3) Neljännesvuosittaiset kantatiedot [s-b-s] + kuukausittaiset virtatiedot [agg.]	
(4) Kuukausittaiset kantatiedot [agg.] + kuukausittaiset virtatiedot [agg.]	
(5) Kuukausittaiset kantatiedot [s-b-s] + johdetut kuukausittaiset virtatiedot [s-b-s]	
(6) Vuosittaiset kantatiedot [s-b-s] + kuukausittaiset virtatiedot [agg.]	
(7) Neljännesvuosittaiset kantatiedot [agg.] + kuukausittaiset virtatiedot [agg.]	Ei hyväksyttävä
(8) Johdetut vuosittaiset kantatiedot [s-b-s] + kuukausittaiset virtatiedot [s-b-s]	
(9) Neljännesvuosittaiset kantatiedot [s-b-s] + johdetut neljännesvuosittaiset virtatiedot [s-b-s] + arvioidut kuukausittaiset virtatiedot [agg.]	
(10) Vuosittaiset kantatiedot [s-b-s] + neljännesvuosittaiset virtatiedot [agg.] + arvioidut kuukausittaiset virtatiedot [agg.]	
(11) Neljännesvuosittaiset kantatiedot [agg.] + neljännesvuosittaiset virtatiedot [agg.] + arvioidut kuukausittaiset virtatiedot [agg.]	
(12) Johdetut vuosittaiset kantatiedot [agg.] + kuukausittaiset virtatiedot [agg.]	

Selitykset:

s-b-s	= (security by security data collection) arvopaperikohtainen tiedonkeruu
agg.	= aggregoitu tiedonkeruu
johdetut kantatiedot	= lasketaan kumuloimalla virtatietoja
johdetut virtatiedot	= lasketaan kantatietojen erotuksena (ottaen huomioon valuuttakurssi- ja hintamuutokset)
arvioidut virtatiedot	= jako kuukausiin arvioitu neljännesvuosittaisten virtatietojen perusteella

⁽¹⁾ Ks. myös EKP:n selvitys Task Force on Portfolio Investment Collection Systems, final report (kesäkuu 2002), julkaistu EKP:n verkkosivuilla: <http://www.ecb.int>.